

บทที่ 7

ตัวอย่างการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว

เพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

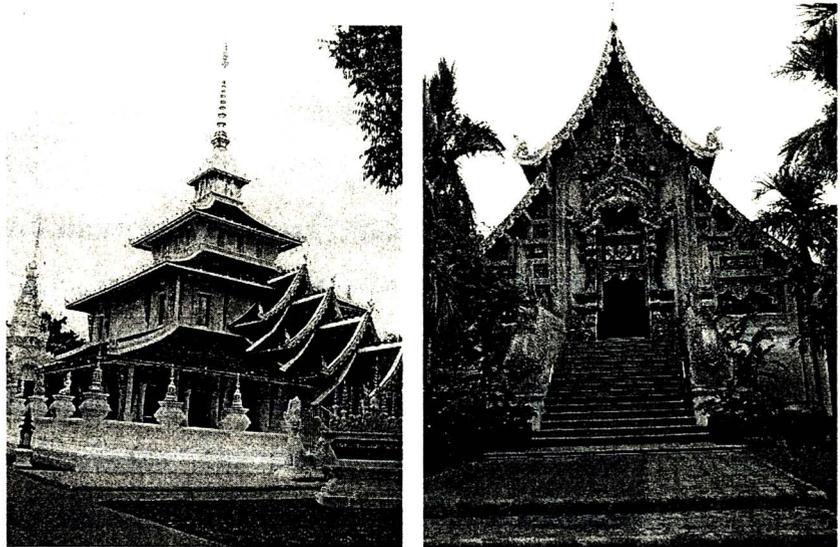
7.1 ตัวอย่างการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนาเพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

7.1.1 วัดป่าดาราภิรมย์ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

7.1.1.1 สภาพปัจจุบัน วัดป่าดาราภิรมย์ ได้รับพระบรมราชานุญาตยกฐานะให้เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ นับได้ว่าเป็นพระอารามหลวงแห่งที่ 7 ในจังหวัดเชียงใหม่ อยู่ด้านหลังที่ว่าการอำเภอแม่ริม และค่ายดารารัศมี การเดินทางไปวัดป่าดาราภิรมย์ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 107 แล้วแยกเข้าข้างกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ข้ามคลองชลประทานมีทางแยกเข้าสู่วัด ถนนมีสภาพดี มีรถโดยสารสาธารณะถึงตัวอำเภอแม่ริม สิ่งน่าสนใจในวัดป่าดาราภิรมย์ ได้แก่

- พระอุโบสถ สร้างเป็นศิลปะล้านนา พระประธานเป็นพระพุทธรูปปางสมาธิ ศิลปะสุโขทัย ลงรักปิดทอง พระนามว่า "พระสยามภูโลกนาถ"
- พระวิหารหลวง มีขนาดกว้าง 12 เมตร ยาว 46 เมตร สร้างในวโรกาสที่วัดได้รับสถาปนาขึ้นเป็นพระอารามหลวง ในปี พ.ศ. 2542 เป็นศิลปะล้านนา จำลองมาจากหอคำของเจ้าหลวงเชียงใหม่ในสมัยโบราณ เป็นที่รวมศิลปะการแกะสลักปูนปั้นและลายคำแบบล้านนา ภายในพระวิหารประดิษฐานพระประธานทรงเครื่องในมณฑปปราสาท พร้อมทั้งพระบรมสารีริกธาตุ และแวดล้อมด้วยพระพุทธรูปพระพุทธรูปเจ้า 28 พระองค์ นับว่ามีความงดงามเป็นที่เชิดชูศิลปะท้องถิ่นหลังหนึ่ง
- หอกิตติคุณ สถาปัตยกรรมของอาคารเป็นศิลปะล้านนาผสมผสานศิลปะไทยลือชั้นเดียว หลังคามุงกระเบื้องเคลือบสีน้ำตาลไหม้ ปีกฉัตรสีทองตรงกลางประดับช่อฟ้ารูปนกหัสติลิงค์ สันหลังคาประดับลวดลายปูนปั้นรูปตัวหลวง (ลักษณะคล้ายมังกรผสมสิงห์มีปีก) หน้าบันประดับตราประทับเจ้าคณะภาค 4-5-6-7 (ธ) มีประตูทางเข้าสองทาง ด้านทิศใต้และด้านทิศเหนือ มีมุขยื่นออกไป

คลุมบันได หน้าบันใดทั้งสองด้านประดับสิ่งคู่ศิลปะไทยลือ ประกอบเสาน้ำ
มุขสองต้นประดับลวดลายลงรักปิดทอง รูปหม้อดอกปทุมฉลุและลายเครือ
เถาวิ้งแบบล้านนาทึงดงามยิ่ง เหนือประตูทางเข้าประดับลวดลายแกะสลัก
พญานาคพันกัน ภายในเป็นห้องโถง' ด้านทิศตะวันตกประดิษฐานพระปฏิมา
ประธาน ด้านทิศตะวันออกประดิษฐานหุ่นขี้ผึ้งพระพุทธพจนวราภรณ์
นอกจากนี้ ยังมีผู้จัดแสดงความเป็นมาของสมณศักดิ์ พัดยศ สัตถุญาบัตร ตั้งแต่
สมัยดำรงตำแหน่งพระครูสัตถุญาบัตรจนถึงปัจจุบัน รวมถึงรูปภาพโบราณ
ศิลปวัตถุ (วัดป่าดาราภิรมย์, 2553) ในวันสำคัญจะมีกลุ่มแม่บ้านที่ได้รับการ
สนับสนุนจากวัดนำผลิตภัณฑ์มาขาย

รูปที่ 1-7.1 วัดป่าดาราภิรมย์ จังหวัดเชียงใหม่

7.1.1.2 การพัฒนาวัดป่าดาราภิรมย์

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว วัดป่าดาราภิรมย์ตั้งอยู่ใกล้ที่ว่าการอำเภอแม่ริม ใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 107 แยกเข้าข้างกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งภายในเป็นที่ตั้งพิพิธภัณฑสถานพระตำหนักดาราภิรมย์ เลี้ยวเข้าไปเล็กน้อย เมื่อข้ามคลองชลประทานจะมีทางแยกเข้าสู่วัด ถนนมี

สภาพดี มีรถโดยสารสาธารณะถึงตัวอำเภอแม่ริม มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงป้ายริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 107 ให้เห็นได้ชัดเจน

(2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- ที่จอดรถ ในวัดป่าคาราภิรมย์มีพื้นที่สำหรับจอดรถไว้ให้แล้ว ซึ่งเพียงพอในวันปกติ แต่ในช่วงเทศกาลหรือวันสำคัญต้องจอดริมถนน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาการจราจร อาจขอความร่วมมือให้เข้าไปจอดในบริเวณกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนและให้มีรถรับส่ง
- ทางเดิน ในวัดมีถนนแคบๆ ซึ่งมีรถใช้ร่วมด้วย ควรใช้เป็นทางเท้าอย่างเดียวเพื่อลดโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุ แต่เนื่องจากผู้มาทำบุญมักเป็นผู้สูงอายุ จึงต้องให้รถเข้ามาส่งแล้วออกไปจอดรอที่ลานจอดรถสำหรับทางขึ้นอาคารปัจจุบันเป็นบันไดแคบ ไม่สูงมากนัก ไม่สามารถจะก่อสร้างทางลาดได้ จึงเสนอให้ติดตั้งราวบันได โดยพยายามออกแบบไม่ให้ขัดแย้งกับลักษณะของอาคาร
- ห้องสุขา ในวัดมีห้องสุขาไว้ให้บริการ แต่ไม่มีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ จึงเสนอให้ก่อสร้างเพิ่มเติม เนื่องจากผู้ที่เข้าไปทำบุญและไปเที่ยว จำนวนมากเป็นผู้สูงอายุ
- ที่นั่งพัก เสนอให้ก่อสร้างเพิ่มเติมเนื่องจากซุ้มนั่งพักที่อยู่ใต้ต้นไม้มีไม่มาก
- ห้องปฐมพยาบาล เสนอให้มีห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้นพร้อมเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น หรือจัดให้มีผู้ยาสำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉิน

(3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ควรเพิ่มคุณค่าโดยการเพิ่มป้ายสื่อความหมายอธิบายประวัติวัด ประวัติ โบราณวัตถุ ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะสถาปัตยกรรมของอาคารสิ่งก่อสร้างต่างๆ จัดกิจกรรมการผลิตสินค้าและของที่ระลึกของกลุ่มแม่บ้าน

(4) สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง เสนอให้รวบรวมรายชื่อที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการที่อยู่ใกล้เคียง เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก สถานพยาบาล ฯลฯ เผยแพร่ต่อนักท่องเที่ยว

- การบริหารจัดการ

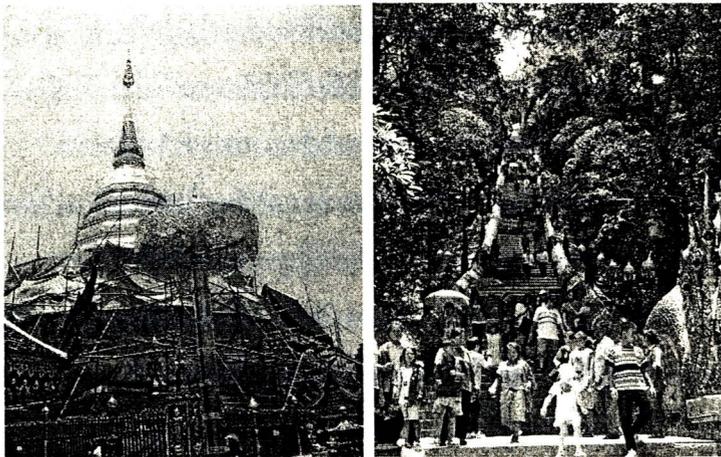
- (1) พัฒนาบุคลากรของวัดป่าคาราภิรมย์ และผู้ประกอบการค้าและบริการ ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ
- (4) ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรม บุคลากร ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ และวันแม่ เป็นต้น

7.1.2 วัดพระธาตุคอกยสุเทพราชวรวิหาร จังหวัดเชียงใหม่

7.1.2.1 สภาพปัจจุบัน วัดพระธาตุคอกยสุเทพราชวรวิหาร เป็นพระอารามหลวง ชั้นโท ชนิดราชวรวิหาร ตั้งอยู่บนยอดคอกยสุเทพ เป็นวัดที่มีความสำคัญที่สุดของจังหวัดเชียงใหม่ มีทางขึ้นเป็นบันไดนาคเจ็ดเศียรก่อปูน ลานเจดีย์เป็นจุดชมทิวทัศน์เมืองเชียงใหม่ พระเจดีย์ทรงแปดเหลี่ยม เป็นศิลปะเชียงแสนปิดทองจังโกสีทองสุกปลั่ง ตั้งอยู่บนฐานสูงที่เรียกว่าบัลลังก์ซึ่งย่อมุมไม้ยี่สิบ มีระเบียงคดล้อมรอบองค์พระธาตุ ใต้องค์พระธาตุบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ ทางวัดจึงจำกัดมิให้สตรีเข้าไปในบริเวณพระธาตุ การเดินทางไปยังวัดพระธาตุคอกยสุเทพราชวรวิหาร ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1004 อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ 13 กิโลเมตร สภาพถนนดี ลาดยางตลอดสาย แต่ความกว้างของถนนจะลดลงจาก 4 ช่องจราจรเป็น 2 ช่องจราจร ถนนคดเคี้ยว สูงชัน ไม่มีบริการรถโดยสารประจำทาง แต่มีบริการรถสี่ล้อแดงบริเวณหน้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หรืออาจเช่ารถจากตัวเมืองเชียงใหม่ได้ มีบริการรถไฟฟ้าขึ้นสู่ลานพระเจดีย์และมีบริการลิฟท์จากพื้นอาคารชั้นแรกขึ้นสู่ทางขึ้นรถไฟฟ้า

รูปที่ 1-7.2 วัดพระธาตุคอกยสุเทพราชวรวิหาร จังหวัดเชียงใหม่

7.1.2.2 การพัฒนาวัดพระธาตุคอกยสุเทพราชวรวิหาร

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเดินทางเข้าถึง วัดพระธาตุคอกยสุเทพราชวรวิหาร ตั้งอยู่บนคอกยสุเทพ ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 13 กิโลเมตร ถนนขึ้นสู่วัดพระธาตุคอกยสุเทพราชวรวิหารมีสภาพดีแต่คดเคี้ยวและเป็นทางขึ้นเขาตลอด

ผู้สูงอายุอาจเวียนศีรษะบ้าง ซึ่งผู้ขับรถต้องใช้ความระมัดระวังและควรเตรียมยามกันเวียนศีรษะแก่ผู้สูงอายุและผู้ที่มีอาการเมารถ

(2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- ที่จอดรถ ด้านหน้าวัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหารเป็นลานจอดรถขนาดใหญ่ แต่นักท่องเที่ยวต้องเดินไกลและตากแดดเพราะทางเดินไม่มีหลังคาคลุม จึงควรแนะนำให้คนขับรถนำนักท่องเที่ยวไปส่งที่หน้าอาคารขึ้นรถรางไฟฟ้าก่อน
- ลิฟท์ มีลิฟท์บริการสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการจากชั้นล่างของอาคารขึ้นรถไฟฟ้าขึ้นไปสู่บริเวณจำหน่ายตั๋ว แต่ลิฟท์มีขนาดเล็กค่อนข้างแคบ ซึ่งควรขยายเพื่อความสะดวกสำหรับผู้ใช้ Wheel Chair
- รถรางไฟฟ้า ควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยประจำทุกขบวนและไม่ควรให้ผู้สูงอายุและผู้พิการเข้าคิวรอขึ้นรถรางไฟฟ้าเนื่องจากอาจเกิดอันตรายได้ ควรให้สิทธิขึ้นรถรางก่อน
- ห้องสุขา บริเวณห้องโถงที่ยืนรอรถไฟฟ้า มีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ แต่บนลานวัดไม่มีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ ซึ่งควรจัดทำเพิ่มเติมและมีป้ายบอกทางให้ชัดเจน
- ทางเดิน บริเวณทางเดินจากสถานีรถไฟฟ้าสู่ลานวัดควรจัดทำราวจับเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ
- ที่นั่งพัก-ถังขยะ บนลานวัดมีที่นั่งพักหลายแห่ง แต่มีถังขยะน้อยทำให้มีขยะล้นไม่น่าดู จึงควรจัดทำถังขยะเพิ่มเติมหรือปรับให้เป็นถังขนาดใหญ่ขึ้น
- ป้ายสื่อความหมาย ควรเพิ่มป้ายแสดงประวัติความเป็นมาของวัดและของโบราณวัตถุที่สำคัญต่างๆ รวมทั้งอาจจัดให้มีมัคคุเทศก์บริการแก่นักท่องเที่ยว
- ห้องปฐมพยาบาล เสนอให้มีห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้นพร้อมเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น หรือจัดให้มีตู้ยาสำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉิน

(3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่ขึ้นมาที่วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหารจะได้ไหว้พระ ทำบุญ ชมวิวตัวเมืองเชียงใหม่ ได้เรียนรู้

ประวัติความเป็นมาของวัด ซึ่งควรปรับปรุงติดตั้งป้ายสื่อความหมายเพิ่มเติมในพิพิธภัณฑ์ของวัด เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้เพิ่มขึ้น

- (4) **สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง** เสนอให้รวบรวมรายชื่อที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการที่อยู่ใกล้เคียง เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก สถานพยาบาล ฯลฯ เผยแพร่ต่อนักท่องเที่ยว

- **การบริหารจัดการ**

- (1) **พัฒนาบุคลากรของวัด และผู้ประกอบการค้าและบริการ** ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (2) **จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก** ในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) **เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร** โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับผู้สูงอายุ
- (4) **ให้การสนับสนุนด้านการเงิน** แก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- **การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ**

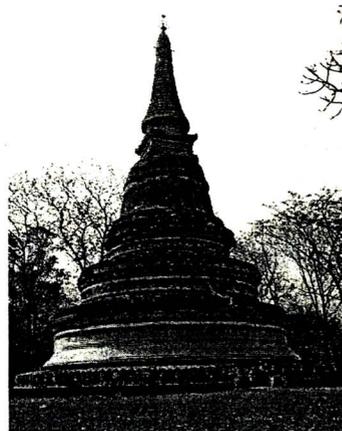
- (1) **เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ** ของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) **เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism*** สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์

โทรทัศน์ นิตยสาร ฟ็อกเก็ตบุคส์ ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ และวันผู้สูงอายุ เป็นต้น

7.1.3 วัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม) จังหวัดเชียงใหม่

7.1.3.1 สภาพปัจจุบัน วัดอุโมงค์หรือวัดเวฬุภักฐาราม สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้ามังรายเมื่อราวปี พ.ศ. 1839 และได้บูรณะเพิ่มเติมในสมัยพระเจ้าเกื้อนา โดยก่อสร้างอุโมงค์ขึ้นเพื่อให้พระมหาเถรจันทร์ใช้เป็นที่นั่งวิปัสสนากรรมฐาน วัดอุโมงค์มีอาณาเขตกว้างขวาง ร่มรื่นด้วยแมกไม้หนาแน่น มีสิ่งที่น่าสนใจได้แก่ เจดีย์และอุโมงค์วิปัสสนาซึ่งสร้างในศตวรรษที่ 19 และเป็นโบราณสถานที่สำคัญที่สุดของวัดและมีแบบแผนทางศิลปกรรมที่แตกต่างไปจากเจดีย์ทั่วไปในล้านนา รูปแบบคล้ายเจดีย์องค์หนึ่งที่เมืองพุกามในสหภาพพม่า เจดีย์เป็นทรงลังกาหรือทรงระฆังคว่ำ ได้องค์เจดีย์เป็นอุโมงค์ยาว ภายในอุโมงค์ยาวมีบรรยากาศเงียบสงบ เหมาะสำหรับนั่งวิปัสสนากรรมฐาน บนผนังอุโมงค์บางจุดสังเกตเห็นร่องรอยภาพจิตรกรรมเป็นรูปอดีตพระพุทธเจ้าประทับในซุ้มเรือนแก้วเรียงเป็นแถว ทางวัดได้ทำการคัดลอกวาดลวดลายจากเค้าโครงเดิมและเสริมให้เป็นภาพที่สมบูรณ์แล้วใส่กรอบติดไว้บริเวณทางเข้าอุโมงค์ (วัดอุโมงค์, 2553) การเดินทางไปวัดอุโมงค์ใช้เส้นทางถนนสุเทพ แล้วแยกเข้าซอยวัดอุโมงค์ ถนนแคบแต่มีสภาพดี หรืออาจใช้เส้นทางถนนเลียบคลองชลประทานซึ่งเป็นถนนกว้างและมีสภาพดี

รูปที่ 1-7.3 วัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม) จังหวัดเชียงใหม่

7.1.3.2 การพัฒนาวัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม)

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

(1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว วัดอุโมงค์ตั้งอยู่ในตัวเมืองเชียงใหม่จึงมีความสะดวกในการเข้าถึง แต่ควรปรับปรุงป้ายบอกทางบนถนนสุเทพให้เห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

(2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- ถนน ถนนในวัดมีขนาดทางแคบและบางเส้นทางเป็นถนนที่รถและคนเดินเท้าใช้ร่วมกัน จึงเสนอให้ทำป้ายเตือนผู้ใช้รถให้ลดความเร็วและจัดให้รถวิ่งทางเดียว

- ที่จอดรถ ที่จอดรถมีอยู่ 2-3 แห่ง ซึ่งพอเพียงในเวลาปกติ ในช่วงเทศกาลหรือมีกิจกรรมสำคัญทางศาสนา รถจะจอดริมถนนในวัดซึ่งควรจัดตีเส้นแบ่งช่องจอดรถให้เป็นระเบียบ

- ทางเดิน ในบริเวณวัดมีทางเดินหลายเส้นทางซึ่งบางแห่งใช้ร่วมกับรถยนต์ สำหรับทางเดินขึ้นอาคารสำคัญติดตั้งเสนอให้ราวบันได เนื่องจากการจัดทำทางลาดอาจลดทอนความงามของโบราณสถาน ทั้งนี้ราวบันไดควรเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมเพื่อมิให้ทำลายความงามของโบราณสถาน

- ห้องสุขา เสนอให้ก่อสร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ

- ป้าย ในวัดมีป้ายบอกทางไปยังสถานที่ต่างๆ และมีป้ายอธิบายประวัติความเป็นมาของวัด ป้ายอธิบายประวัติของโบราณสถาน โบราณวัตถุ เสนอให้ก่อสร้างป้ายแสดงที่ตั้งสถานที่สำคัญและสิ่งบริการต่างๆ ในวัดติดตั้งไว้ที่บริเวณด้านหน้าวัด เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้ว่า ควรเลือกเส้นทางไหน

- ห้องปฐมพยาบาล เสนอให้มีห้องปฐมพยาบาลพร้อมเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น หรือจัดให้มีตู้ยาสำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉิน

(3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ในวัดอุโมงค์มีต้นไม้ขนาดใหญ่จำนวนมาก นอกจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาจะได้ไหว้พระ ทำบุญ ศึกษาโบราณสถาน ได้ชื่นชมธรรมชาติ ศึกษาธรรมจากป้ายที่ติดไว้ตามต้นไม้ ซึ่งป้ายที่

จัดทำควรปรับปรุงตัวหนังสือให้ชัดเจนและมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- (4) **สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง** เสนอให้รวบรวมรายชื่อที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการที่อยู่ใกล้เคียง เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก สถานพยาบาล ฯลฯ เผยแพร่ต่อนักท่องเที่ยว

- **การบริหารจัดการ**

- (1) **พัฒนาบุคลากรของวัด และผู้ประกอบการกิจการค้าและบริการ** ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (2) **จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่** ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) **เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร** โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาน แก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับผู้สูงอายุ
- (4) **ให้การสนับสนุนด้านการเงิน** แก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- **การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ**

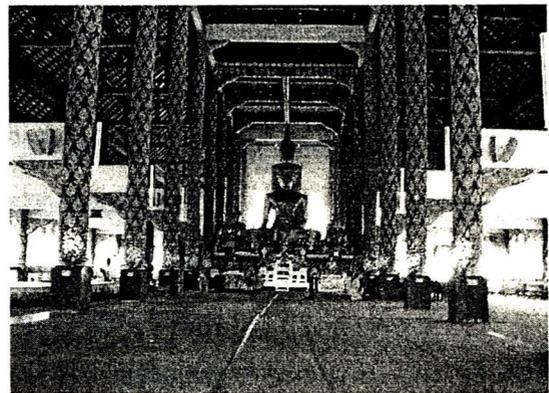
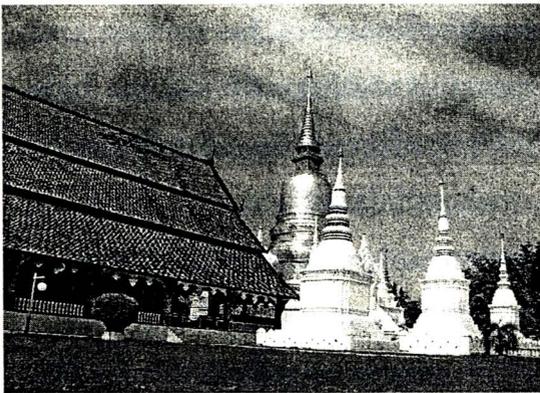
- (1) **เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ** ของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) **เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism*** สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์

โทรทัศน์ นิตยสาร ฟ็อกเก็ตบุ๊กส์ ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ และวันผู้สูงอายุ เป็นต้น

7.1.4 วัดสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่

7.1.4.1 สภาพปัจจุบัน วัดสวนดอก เดิมชื่อวัดบุปผารามสวนดอกไม้ เป็นวัดโบราณสร้างในบริเวณอุทยานของพญากือนา กษัตริย์ราชวงศ์มังรายลำดับที่ 7 เมื่อปี พ.ศ. 1914 เพื่อเป็นที่พำนักของพระสุมนเถระจากกรุงสุโขทัย ในสมัยที่พม่าเข้าครองเมืองเชียงใหม่ใหม่ วัดนี้เป็นวัดร้างจนกระทั่งปี พ.ศ. 2429 พระราชชายาเจ้าดารารัศมี ได้โปรดให้ย้ายกุเจ้านายในราชสกุล ณ เชียงใหม่ จากบริเวณข่วงเมรุ (ปัจจุบัน คือ จวนผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ และตลาดวโรรส) ไปไว้ที่วัดบุปผารามสวนดอกไม้ ต่อมาครูบาศรีวิชัยได้ทำการปฏิสังขรณ์พระวิหารใหญ่ และพระเจดีย์ จนปรากฏให้เห็นดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ตั้งอยู่ในตัวเมืองเชียงใหม่ ริมถนนสุเทพ มีการเข้าถึงที่สะดวก

รูปที่ 1-7.4 วัดสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่

7.1.4.2 การพัฒนาวัดสวนดอก

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ควรเพิ่มป้ายบอกทางบนถนนสายสำคัญต่างๆ ในตัวเมืองเชียงใหม่เพื่อเพิ่มความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
 - ถนน ในวัดมีถนนที่รถทุกประเภทและผู้ใช้ทางเท้าใช้ร่วมกัน จึงควรควบคุมความเร็วของรถ และลดจำนวนรถที่จะเข้ามาภายในวัด โดยให้จอดไว้ใกล้ทางเข้าออกหลักของวัด
 - ทางเท้า เสนอให้จัดทำทางเท้าริมถนนเพื่อความสะดวกและปลอดภัยสำหรับผู้ใช้ทางเท้า
 - ทางลาด ในวัดมีการทดลองสร้างทางลาดขึ้นลานเจดีย์แต่ยังไม่เหมาะสม จึงเสนอให้ปรับปรุงโดยการขยายให้กว้างขึ้นและติดตั้งราวพยุงตัวเพื่อเพิ่มความสะดวกและความปลอดภัยสำหรับผู้ใช้ Wheel Chair
 - ราวบันได อาคารหลักที่นักท่องเที่ยวสูงอายุขึ้นไปไหว้พระทำบุญและชมตัวอาคาร คือ พระวิหาร ซึ่งเป็นอาคารชั้นเดียวยกพื้นสูง แต่ไม่สามารถก่อสร้างทางลาดได้เพราะจะทำให้เสียความสวยงามของอาคาร จึงเสนอให้ปรับปรุงราวบันไดให้มีขนาดที่จับได้มั่นคง ไม่ลื่น
 - ห้องสุขา ให้ก่อสร้างหรือปรับปรุงห้องสุขาที่มีอยู่แล้วให้มีมาตรฐานสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการบริเวณใกล้ลานจอดรถ ,
 - ป้าย เสนอให้มีป้ายแสดงที่ตั้งสถานที่สำคัญและที่ตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกภายในวัด และเพิ่มป้ายสื่อความหมายให้มากขึ้น
 - ห้องปฐมพยาบาล เสนอให้มีห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้นหรือตู้ยาไว้ในบริเวณวัด นอกจากเพื่อให้บริเวณแก่นักท่องเที่ยวแล้วยังให้บริการแก่ผู้สูงอายุที่เข้ามาทำบุญไหว้พระ และประเภทที่อยู่อาศัย ในบริเวณ
- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว เพิ่มคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวโดยเพิ่มกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวสูงอายุได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เช่น จัดให้มีห้องแสดงนิทรรศการภาพถ่ายเก่าของเมืองเชียงใหม่และขายภาพ (ปัจจุบันมีแผง ขายภาพถ่ายเก่าที่ด้านหน้าของวัด) เพิ่มป้ายสื่อความหมาย

บริเวณที่ตั้งอาคารและสิ่งสำคัญในวัด ปรับปรุงสถานที่สำหรับฝึกหัดเล่นดนตรีไทยเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมกิจกรรมด้วย ฯ

- (4) **สิ่งบริการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง** เสนอให้จัดทำป้ายแสดงที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในตัวเมืองเชียงใหม่ ติดตั้งไว้ที่บริการลานจอดรถ

- **แนวทางการบริหารจัดการ**

- (1) **พัฒนาบุคลากรขององค์กรที่เกี่ยวข้อง** ได้แก่ ตัวแทนของคณะกรรมการพัฒนาวัด ตัวแทนของชุมชนสวนดอก ตัวแทนจากสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ตัวแทนจากเทศบาลนครเชียงใหม่ และตัวแทนจากกรมศิลปากร ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (2) **จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ** ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้อง
- (3) **เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร** โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาน แก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ
- (4) **ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว**

- **แนวทางการพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ**

- (1) **เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ** ตลอดจนปัญหาความเดือดร้อน และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว

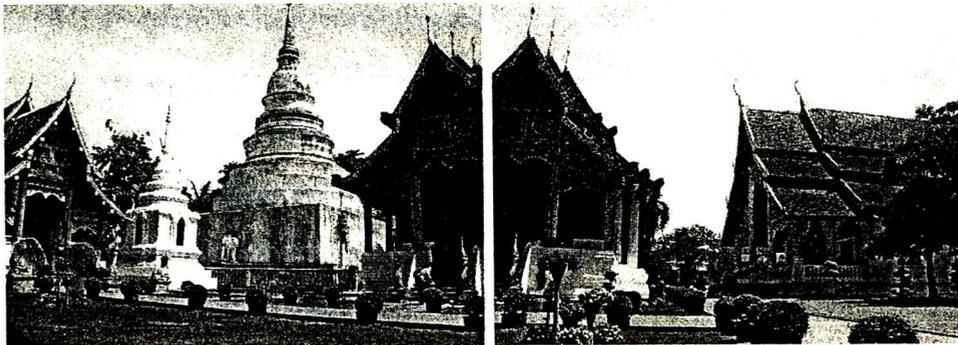
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ ทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรมบุคลากร ระบบอินเตอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมายและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ

7.1.5 วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่

7.1.5.1 สภาพปัจจุบัน วัดพระสิงห์ เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดวรมหาวิหาร ตั้งอยู่ที่ถนนสามล้าน ตำบลพระสิงห์ ในเขตเมืองเก่าเชียงใหม่ เป็นสถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองเชียงใหม่และแผ่นดินล้านนา วัดพระสิงห์สร้างขึ้นในสมัยพญาผายุกษัตริย์เชียงใหม่ราชวงศ์เม็งราย โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 1888 สมัยพระเจ้าแสนเมืองมาขึ้นครองนครเชียงใหม่โปรดให้อัญเชิญพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์มาจากเมืองเชียงราย เมื่อ ถึงปี พ.ศ. 2354 พระเจ้ากาวิละได้โปรดฯ ให้สร้างอุโบสถ และหอไตรขึ้น โดยมีลักษณะเป็นอาคารทรงล้านนาขนาดใหญ่ ตรงกลางอาคารมีกุซึ่งแต่เดิมคงเป็นสถานที่ที่ประดิษฐานพระประธาน ลักษณะเด่นของวัดพระสิงห์ได้แก่

- **วิหารลายคำ** เป็นวิหารทรงพื้นเมืองล้านนาขนาดเล็กซึ่งพบได้ที่นี่แห่งเดียวเท่านั้น ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ บนผนังด้านหลังพระประธานมีรูปปราสาทแวดล้อมด้วยมังกรและหงส์ มีความงดงามน่าชมยิ่ง มีเสาหลวง (เสากลม) เสากระเบียง (เสาสี่เหลี่ยม) ที่ผนังวิหารมีภาพจิตรกรรมโดยรอบ ด้านเหนือเขียนเป็นเรื่องสังข์ทอง ด้านใต้เป็นเรื่องสุวรรณหงส์โดยเฉพาะเรื่องสังข์ทองพบเพียงที่นี่แห่งเดียว และมีลักษณะเด่นของภาพจิตรกรรมที่พบในล้านนา
- **หอไตร** สร้างเป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ ผนังตึกด้านนอกประดับด้วยทวยเทพปูนปั้นแต่งองค์ทรงเครื่องสวยงาม ทำเป็นรูปเทพนมยี่น และหေး ประดับอยู่โดยรอบ เป็นฝีมือช่างสมัยพระเมืองแก้วต่อมาในสมัยเจ้าแก้ววรรรัฐได้มีการซ่อมแซมขึ้นมาใหม่ ประมาณปี พ.ศ. 2467 ที่ฐานหอไตรปั้นเป็นลายลูกฟักลวดบัวภายใน ประดับ ด้วยรูปสัตว์หิมพานต์ เช่น นางเงือกมีปีก คชสีห์มีปีก และกิเลน โดยลายประจำยามมีลักษณะคล้ายลายสมัยราชวงศ์เหม็งของจีน

- โบสถ์ เป็นอาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีมุขโถงทั้งด้านหน้าด้านหลัง ด้านข้างเห็นหน้าต่างขนาดใหญ่ตีเป็นช่องแบบไม้ระแนง แต่ภายในเป็นหน้าต่างจริง มีลายปูนปั้นบริเวณซุ้มประตูทางเข้า หน้าบันมีลักษณะวงโค้งสองอันเหนือทางเข้า ประทับกัน เรียกว่า คิ้วโก่ง เหนือคิ้วโก่งเป็นวงกลมสองวงคล้ายดวงตา ที่เสาและส่วนอื่นๆ มีปูนปั้นนูน มีรักปั้นปิดทอง ถือเป็นลักษณะอาคารและการตกแต่งเป็นแบบศิลปะล้านนาที่วิจิตรสวยงาม (thaitravalcommunity.com, 2553)

รูปที่ 1-7.5 วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่

7.1.5.2 การพัฒนาวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

(1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว วัดพระสิงห์วรมหาวิหารตั้งอยู่ในเขตเมืองโบราณเชียงใหม่ มีถนนและทางเท้าในสภาพค่อนข้างดี นักท่องเที่ยวสามารถเดินจากที่พักหรือใช้บริการรถโดยสารสาธารณะจากที่พักไปยังวัดพระสิงห์ได้สะดวก แต่ถนนสายหลักในตัวเมืองเชียงใหม่ติดตั้งป้ายบอกทางไปวัดพระสิงห์ไว้น้อยมาก จึงควรทำป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญและสิ่งบริการต่างๆ ในบริเวณคูเมืองเชียงใหม่ติดตั้งไว้ตามสถานที่สำคัญ เช่น บริเวณอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ เป็นต้น

(2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- ที่จอดรถ ในเวลาปกติในวัดพระสิงห์ฯ มีลานจอดรถกว้างขวางแต่ในช่วงเทศกาลมักใช้ลานจอดรถเป็นที่จัดกิจกรรมต่างๆ นักท่องเที่ยวควรใช้บริการรถโดยสารสาธารณะหรือจอดรถริมถนนข้างวัด เสนอ

ให้ตีเส้นสำหรับเป็นเส้นทางให้รถวิ่งและเป็นทางเท้าแยกจากกันให้เห็นชัดเจนและตีเส้นแบ่งช่องสำหรับจอดรถ

- ทางเท้า ช่วงลานจอดรถไปพระวิหารเสนอให้ใช้สีตีเส้นแบ่งช่องเส้นทางรถและเส้นทางคนเดินเพื่อเพิ่มความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุซึ่งเดินช้า ส่วนทางเดินที่มีการเปลี่ยนระดับควรติดตั้งป้ายเตือนหรือปรับจากบันไดเป็นทางลาด และเสนอให้ทำฝาปิดรางระบายน้ำทั้งหมดเพราะผู้สูงอายุอาจเดินพลัดตกลงไปในร่องระบายน้ำได้
 - ป้าย ควรมีสุนัขข้อมูลบริการนักท่องเที่ยวหรือมีป้ายแสดงที่ตั้งสถานที่ที่น่าสนใจ และสิ่งบริการในวัด
 - ห้องปฐมพยาบาล เสนอให้มีห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้นพร้อมเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น หรือจัดให้มีตู้ยาสำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉิน
- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้ทำป้ายอธิบายประวัติของวัดและสถานที่สำคัญต่างๆ ในวัด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษติดตั้งไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสม รวมทั้งฝึกอบรมนักเรียนโรงเรียนธรรมราชาศึกษาในวัดพระสิงห์ให้ทำหน้าที่ยูวมัคคุเทศก์อธิบายประวัติของวัดให้แก่นักท่องเที่ยวในวันหยุดราชการ ซึ่งจะทำให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของวัด และมีรายได้พิเศษด้วย
- (4) สิ่งบริการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง วัดพระสิงห์ตั้งอยู่ในตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งเป็นศูนย์รวมของสิ่งบริการต่างๆ ทั้งที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก บริษัทนำเที่ยวหลากหลายให้เลือกใช้บริการ รวมถึงสถานที่รักษาพยาบาลที่ผู้สูงอายุอาจจำเป็นต้องใช้ในเวลาคูณเงิน จึงเสนอให้จัดทำป้ายแสดงที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งบริการต่างๆ ที่มีอยู่ในเมือง รวมทั้งหมายเลขโทรศัพท์ติดตั้งไว้บริเวณที่จอดรถในวัดพระสิงห์ รวมทั้งทำแผนที่แจกให้แก่นักท่องเที่ยว

- แนวทางการบริหารจัดการ

- (1) พัฒนาคูณการขององค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตัวแทนของคณะกรรมการพัฒนาวัด ตัวแทนจากสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ตัวแทนจาก

เทศบาลนครเชียงใหม่ และตัวแทนจากกรมศิลปากร ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ
- (4) ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- แนวทางการพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ ทรูททัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรมบุคลากร ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

7.1.6 วัดศรีสุพรรณ จังหวัดเชียงใหม่

7.1.6.1 สภาพปัจจุบัน วัดศรีสุพรรณ ตั้งอยู่บนถนนวัวลาย ตำบลหายยา อำเภอเมือง เชียงใหม่ สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2043 สมัยพระเจ้าเมืองแก้ว กษัตริย์ในราชวงศ์มังราย ในพระอุโบสถ เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปฏิหารีย์ (พระเจ้า 500 ปี) เนื่องจากอุโบสถหลังเดิมซึ่งสร้างมาตั้งแต่ เมื่อปี พ.ศ. 2052 ได้ชำรุดทรุดโทรมลงจนไม่เหลือเค้าโครงเดิม จึงได้มีการสร้างอุโบสถใหม่เป็น อุโบสถเงินรูปแบบสถาปัตยกรรมล้านนาโบราณ โครงสร้างก่ออิฐถือปูน และประดับตกแต่ง ทั่วกลายทุกส่วนด้วยอลูมิเนียมและเงิน สลักลวดลายภาพ สามมิติ เรื่องราวเกี่ยวกับพุทธศิลป์ปริศนา ธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนา ประวัติศาสตร์ของวัดและชุมชน ตลอดจนวิธีการ ขั้นตอน ทั่วกลาย ประจำตระกูลช่างเครื่องเงินของบ้านศรีสุพรรณ ซึ่งอุโบสถนั้นนอกจากจะเป็นการสืบต่ออายุ พระพุทธศาสนาแล้ว ยังเป็นการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการทำเครื่องเงิน ไว้เป็นมรดกสืบทอด ไปสู่อนุชนรุ่นหลังให้ยังยืนต่อไป (hotsai.com, 2553) การเดินทางเข้าถึงวัดศรีสุพรรณทำได้สะดวก เนื่องจากอยู่ในเขตเมืองเก่าเชียงใหม่ นักท่องเที่ยวอาจเดินหรือใช้บริการรถโดยสารสาธารณะ

รูปที่ 1-7.6 วัดศรีสุพรรณ จังหวัดเชียงใหม่

7.1.6.2 การพัฒนาวัดศรีสุพรรณ

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว วัดศรีสุพรรณตั้งอยู่ในชุมชนวัวลาย ซึ่งเป็น ชุมชนที่มีอาชีพผลิตเครื่องเงิน เนื่องจากอยู่ในเขตเมืองเก่าเชียงใหม่การ เดินทางเข้าถึงจึงทำได้สะดวก ซึ่งมีข้อเสนอสำหรับการพัฒนาคือ การเพิ่ม ป้ายบอกทางและติดตั้งไว้ริมถนนสายสำคัญในเมืองเชียงใหม่

- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ในวัดศรีสุพรรณมีสิ่งอำนวยความสะดวกหลายประเภทดังนี้
- ที่จอดรถ หน้าโรงเรียนวัดศรีสุพรรณมีที่จอดรถ ซึ่งตีเส้นแบ่งช่องจราจรไว้เรียบร้อย แต่ในช่วงเทศกาลที่จอดรถไม่เพียงพอควรประสานขอใช้พื้นที่จากวัดใกล้เคียง หรือจอดรถริมถนน
 - ถนน-ทางเท้า ในบริเวณวัด ไม่มีทางเท้า ทั้งรถและคนเดินเท้าต้องใช้ถนนร่วมกัน ซึ่งควรทำป้ายเตือนผู้ใช้รถให้ควบคุมความเร็ว เพราะมีโรงเรียนตั้งอยู่ในวัดด้วย
 - ห้องสุขา เสนอให้ก่อสร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ
 - ป้าย มีป้ายหลายแห่งในบริเวณวัดทั้งป้ายบอกทางไปยังสถานที่ต่างๆ และป้ายอธิบายประวัติความเป็นมาของวัดและโบราณสถาน แต่ควรปรับปรุงให้มีภาษาอังกฤษด้วย และจัดทำป้ายแสดงผังบริเวณและสถานที่สำคัญในวัด ตั้งไว้ที่บริเวณด้านหน้าของวัด
 - รวบรวมข้อมูล ทางขึ้นด้านข้างพระวิหารควรจัดทำราวบันไดให้ผู้สูงอายุพยุงตัว
 - ห้องปฐมพยาบาล เสนอให้มีห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้นพร้อมเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น หรือจัดให้มีผู้ช่วยสำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉิน
- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมวัดศรีสุพรรณ นอกจากจะได้ไหว้พระ ได้ทำบุญ ศึกษาธรรมะ ศึกษาการทำสมาธิ และชมอุโบสถที่สร้างด้วยเงินแล้ว ยังได้เรียนรู้วิธีการทำเครื่องเงินด้วย ซึ่งสิ่งที่ควรปรับปรุง คือ ควรจัดทำป้ายสื่อความหมายทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมทั้งอาจฝึกอบรมนักเรียนในโรงเรียนวัดศรีสุพรรณให้ทำหน้าที่เป็นยุวมัคคุเทศก์
- (4) สิ่งบริการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง วัดศรีสุพรรณตั้งอยู่ในตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการบริการของภาคเหนือตอนบนจึงมีสิ่งบริการท่องเที่ยวครบทุกด้าน ทั้งที่พักแรมประเภทต่างๆ ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก บริษัทนำเที่ยว รวมทั้งสถานรักษาพยาบาลที่ผู้สูงอายุอาจ

จำเป็นต้องใช้บริการ จึงเสนอให้รวบรวมรายชื่อ ที่ตั้งและหมายเลข โทรศัพท์ของสิ่งบริการเหล่านี้แล้วเผยแพร่ต่อนักท่องเที่ยว

- การบริหารจัดการ

- (1) พัฒนาบุคลากรของวัด ผู้แทนชุมชน และผู้ประกอบการค้าและบริการ ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวสูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ
- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาน แก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับผู้สูงอายุ
- (4) ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

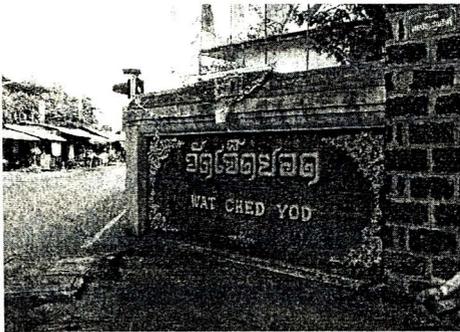
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวสูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวสูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ ทรอทส์นั นิตยสาร ฝึกอบรม บุคส์ ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ

- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ และวันผู้สูงอายุ เป็นต้น

7.1.7 วัดเจ็ดยอด จังหวัดเชียงใหม่

7.1.7.1 สภาพปัจจุบัน วัดเจ็ดยอด หรือวัดโพธารามมหาวิหาร เป็นปูชนียสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งของเมืองไทย โบราณสถานที่สำคัญที่สุดของวัด คือ เจดีย์เจ็ดยอดที่มีลักษณะคล้ายมหาโพธิเจดีย์พุทธคยา ประเทศอินเดีย สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าติโลกราชเมื่อครั้งมีการสังคายนาพระไตรปิฎกในเมืองเชียงใหม่ นอกจากนี้ ยังมีพระสลุบเจดีย์พระเจ้าติโลกราช เป็นที่บรรจุพระอัฐิและพระอังคารธาตุของพระเจ้าติโลกราช เป็นพระสลุบก่ออิฐถือปูนทรงมณฑปสี่เหลี่ยมย่อมุม มีซุ้มคูหาเป็นจัตรมุขหลังค้ำทรงบัวกลุ่ม ส่วนเครื่องยอดค่อขึ้นไปก่อเป็นสลุบทรงระฆังกลม ซุ้มคูหาด้านทิศตะวันออกฝังเข้าไปในตัวมณฑป ประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยหนึ่งองค์ การเดินทางเข้าถึงวัดเจ็ดยอดค่อนข้างสะดวกเนื่องจากตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 (ถนนซูเปอร์ไฮเวย์เชียงใหม่-ลำพูน)

รูปที่ 1-7.7 วัดเจ็ดยอด จังหวัดเชียงใหม่

7.1.7.2 การพัฒนาวัดเจ็ดยอด

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว วัดเจ็ดยอดมีการเข้าถึงที่สะดวกและมีป้ายบอกทางหลายแห่งบนถนนสายหลัก รวมทั้งมีรถโดยสารสาธารณะผ่าน
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
 - ที่จอดรถ มีที่จอดรถพอเพียง

- ทางเท้า เสนอให้ ดัดแปลงบันไดให้เป็นทางลาดจากบริเวณที่จอดรถ เพื่อผู้สูงอายุและผู้พิการจะใช้ได้สะดวกขึ้น
 - ห้องสุขา ในวัดมีการจัดทำห้องสุขาสำหรับผู้พิการไว้แล้วที่บริเวณ ใกล้กับกลุ่มร้านค้า
 - ป้าย ในวัดมีป้ายบอกทางไปสถานที่ต่างๆ มีป้ายสื่ออธิบายประวัติ ความเป็นมาของวัดและประวัติของ โบราณวัตถุต่างๆ สิ่งที่ต้อง ปรับปรุง คือ ตำแหน่งที่ติดตั้งป้ายซึ่งปัจจุบันตั้งอยู่ที่ศูนย์ข้อมูล และ ห่างมาจากโบราณสถานและเส้นทางเดิน อีกทั้งควรมีป้ายแสดงที่ตั้ง สถานที่สำคัญและสิ่งบริการในวัดติดตั้งไว้ใกล้ทางเข้าวัด
 - ร้านขายเครื่องคัม-ขายดอกไม้ รูปเทียน ร้านขายเครื่องคัมในวัดตั้ง ปะปนกับร้านขายดอกไม้รูปเทียนและเครื่องสังฆภัณฑ์ ร้านขาย สลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งควรจัดให้อยู่รวมกันเป็นกลุ่มตามประเภท
 - ห้องปฐมพยาบาล เสนอให้มีห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้นพร้อม เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น หรือจัดให้มี ผู้ยาสำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉิน
- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ควรเพิ่มคุณค่าโดยการเพิ่มป้ายอธิบายข้อมูล และติดตั้งไว้ในตำแหน่งที่นักท่องเที่ยวอ่านได้สะดวก เพื่อให้ นักท่องเที่ยว ได้เรียนรู้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน
- (4) สิ่งบริการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง วัดเจ็ดยอดตั้งอยู่ใกล้กับตัวเมือง เชียงใหม่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการบริการของภาคเหนือตอนบน เป็นแหล่ง รวมของสิ่งบริการต่างๆ เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น รวมทั้งสถานพยาบาลที่ผู้สูงอายุอาจต้องใช้เวลาจำเป็น จึง เสนอให้รวบรวมรายชื่อ ที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการ เหล่านี้เพื่อเผยแพร่ต่อนักท่องเที่ยว

- การบริหารจัดการ

- (1) พัฒนาบุคลากรของวัด และผู้ประกอบการค้าและบริการ ให้มีความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

ผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับผู้สูงอายุ
- (4) ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

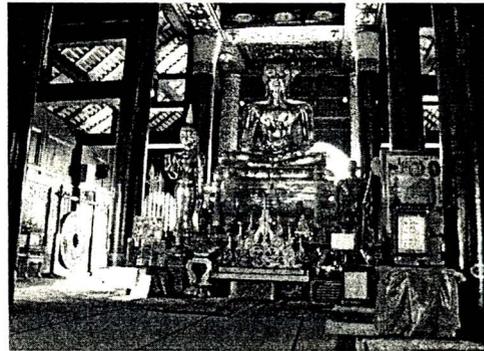
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรมบุคลากร ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ และวันผู้สูงอายุ เป็นต้น

7.1.8 วัดโลกโมฬี จังหวัดเชียงใหม่

7.1.8.1 สภาพปัจจุบัน ยังไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าวัดโลกโมฬีสร้างขึ้นในสมัยใด มีเพียงข้อสันนิษฐานว่า น่าจะสร้างในสมัยพญาเกือนา กษัตริย์องค์ที่ 6 แห่งราชวงศ์มังราย ช่วงปี พ.ศ. 1910-

1931 ซึ่งจากหลักฐานที่ปรากฏอยู่ในตำนานวัดพระธาตุคอกยสุเทพราชวรวิหารฯ วัดโลกโมฬีถูกทิ้งร้างไม่มีพระจำพรรษา ขาดการบูรณะดูแลมาตั้งแต่ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนวัดโลกโมฬีเป็น โบราณสถานของชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 ในปี พ.ศ. 2544 คณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่มีมติให้พระญาณสมโพธิ เจ้าอาวาสวัดพระธาตุคอกยสุเทพราชวรวิหารเป็นประธานในการก่อสร้างและฟื้นฟูวัดโลกโมฬีให้เป็นวัดที่มีพระสงฆ์จำพรรษา อีกครั้งหนึ่ง และยกฐานะจากวัดร้างเป็นวัดที่ถูกต้องตามกฎหมาย การเข้าถึงวัดโลกโมฬีทำได้สะดวก เนื่องจากตั้งอยู่กลางเมือง ริมถนนมณีพนรัตน์ มีรถประจำทางผ่านหลายสายและมีรถสองแถวบริการ (doisuthep.com, 2553)

รูปที่ 1-7.8 วัดโลกโมฬี จังหวัดเชียงใหม่

7.1.8.2 การพัฒนาวัดโลกโมฬี

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว วัดโลกโมฬีตั้งอยู่ในบริเวณกลางเมืองเชียงใหม่ การเข้าถึงสะดวก มีรถโดยสารสาธารณะผ่าน ถนนสภาพดี แต่มีป้ายบอกทางค่อนข้างน้อย จึงเสนอให้จัดทำป้ายบอกทางและติดตั้งเพิ่มเติมบนถนนสายสำคัญ
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
 - ที่จอดรถ บริเวณลานวัดโลกโมฬีไปด้วยทรายซึ่งใช้เป็นที่จอดรถได้ในช่วงปกติ ที่จอดรถจะเพียงพอ แต่ในช่วงเทศกาลรถต้องออกไปจอดบนริมถนน
 - ทางเท้า จากที่จอดรถมีทางเท้าแยกเข้าสู่ศาสนสถาน โบราณสถาน และอาคารต่างๆ แต่ไม่มีทางลาดขึ้นสู่อาคาร ไม่มีราวบันได จึงเสนอให้

สร้างทางลาดขึ้นอาคารต่างๆ และจัดทำราวบันได โดยออกแบบให้ สอดคล้องกับลักษณะอาคาร

- ห้องสุขา มีห้องสุขาชาย-หญิง ห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ
 - ป้าย ในวัดโลกโมฬีมีป้ายแสดงที่ตั้งสิ่งอำนวยความสะดวก ป้ายแสดงที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวในตัวเมืองเชียงใหม่ ป้ายแสดงประวัติความเป็นมาของวัด ซึ่งเสนอให้จัดทำป้ายแสดงที่ตั้งผังบริเวณวัดติดตั้งไว้ที่หน้าวัด
 - ที่นั่งพัก ควรจัดนั่งพักเพิ่มเติม
 - ห้องปฐมพยาบาล เสนอให้มีห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้นพร้อมเจ้าหน้าที่ที่ได้รับอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น หรือจัดให้มีผู้ยา สำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉิน
- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่เข้าไปในวัดโลกโมฬีได้ไหว้พระ ทำบุญ ฟังธรรม บูชาวัตถุมงคล และชมโบราณสถาน
- (4) สิ่งบริการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง วัดโลกโมฬีตั้งอยู่ในตัวเมือง เชียงใหม่ซึ่งมีสิ่งบริการการท่องเที่ยวต่างๆ เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก บริษัทนำเที่ยว เป็นต้น รวมทั้งมีสถานพยาบาลที่ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสามารถใช้บริการได้ในเวลาที่จำเป็น จึงเสนอให้ รวบรวมรายชื่อ ที่ตั้ง และหมายเลขโทรศัพท์ของสถานที่เหล่านี้และ เผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว

- การบริหารจัดการ

- (1) พัฒนาศักยภาพของวัด และผู้ประกอบการกิจการค้าและบริการ ให้มีความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อ ผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และ ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาน แก่ บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว

เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ

- (4) ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

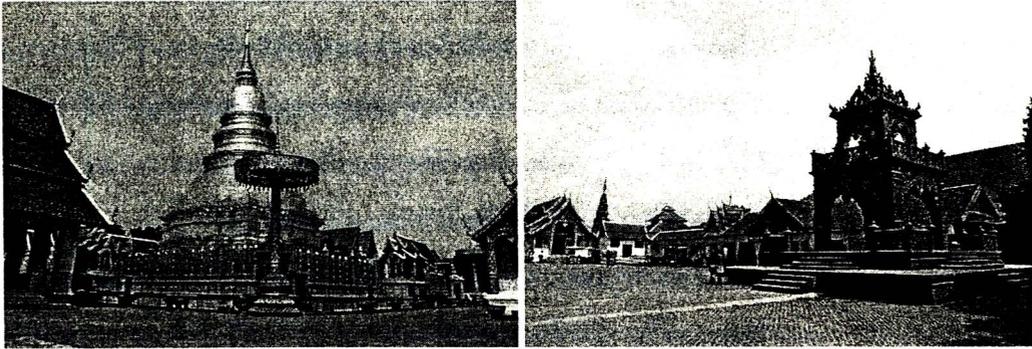
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรมบุคลากร ระบบอินเตอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ และวันผู้สูงอายุ เป็นต้น

7.1.9 วัดพระธาตุหริภุญไชย จังหวัดลำพูน

7.1.9.1 สภาพปัจจุบัน วัดพระธาตุหริภุญไชยเป็นวัดสำคัญที่สุดของจังหวัดลำพูน สร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 17 สมัยพญาอาทิตยราชกษัตริย์องค์ที่ 32 แห่งราชวงศ์จามเทวีซึ่ง อุทิศพระราชฐานสร้างเป็นวัดเพื่อเป็นพุทธบูชา สิ่งที่น่าสนใจในวัด ได้แก่ พระธาตุหริภุญไชย ซึ่งเป็นเจดีย์ทรงล้านนา หอระฆัง หอไตร เขาพระสุเมรุ สิ่งคู่หน้าวัดและซุ้มประตูโขงศิลปะทวารวดี ปทุมเจดีย์ (สุวรรณเจดีย์) เจดีย์เชียงยืน ในวิหารหลวงมีพระประธานเป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยพร้อมพระสาวก พระแก้วขาวหรือพระเสด็จกมณีศรีหริภุญไชยเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยแกะสลักจากแก้วผลึกใส นอกจากนี้ ยังมีวิหารพระเจ้าทันใจ วิหารพระกัลกเลื้อ วิหารพระบาทสี่รอย และอาคารพิพิธภัณฑวัดพระธาตุหริภุญไชย วัดพระธาตุหริภุญไชยตั้งอยู่บริเวณกลาง

เมืองลำพูนจึงสามารถเดินทางเข้าถึงได้สะดวก มีถนนเชื่อมโยงกับสถานที่สำคัญต่างๆ มีรถโดยสารสาธารณะประจำทางผ่าน และมีป้ายบอกทางหลายแห่งติดตั้งบนถนนสายสำคัญ

รูปที่ 7.9 วัดพระธาตุสุทวิทยุโขย จังหวัดลำพูน

7.1.9.2 การพัฒนาวัดพระธาตุสุทวิทยุโขย

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้ปรับปรุงป้ายที่มีอยู่บนถนนสายหลักต่างๆ ให้เห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
 - ที่จอดรถ เสนอให้หาที่จอดรถนอกวัด เพื่อลดมลภาวะทางอากาศ และเสียงในวัด และนำพื้นที่ว่างมาปรับสภาพภูมิทัศน์ให้ร่มรื่น เป็นที่นั่งพัก
 - ถนน เสนอให้จัดระเบียบเส้นทางการเดินรถในวัด เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุ โดยการตีเส้นกำหนดเส้นทางการเดินรถให้ชัดเจน และควบคุมความเร็วของรถ
 - ทางเท้า เนื่องจากใช้ร่วมกับถนน จึงเสนอให้ปรับปรุงผิวถนนให้เรียบลดโอกาสที่จะสะดุด และให้ใช้ Wheel Chair ได้สะดวก
 - ห้องสุขา เสนอให้ก่อสร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ รวมทั้งติดตั้งราวพยุงตัวในห้องสุขาที่มีอยู่แล้ว
 - ป้าย เสนอให้มีป้ายแสดงที่ตั้งสิ่งที่น่าสนใจในวัดและเพิ่มป้ายสื่อความหมาย

- ห้องปฐมพยาบาล เสนอให้ติดตั้งตู้ยาไว้ที่ป้อมยามตำรวจ ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้รู้วิธีการช่วยเหลือผู้สูงอายุเบื้องต้น ระหว่างรอรถพยาบาลนำไปส่งโรงพยาบาล
 - (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ปรับปรุงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวโดยการเพิ่มป้ายสื่อความหมายติดตั้งตามสถานที่สำคัญต่างๆ ฝึกอบรมสามเณรและนักเรียนให้ทำหน้าที่เป็นยุวมัคคุเทศก์ รวมทั้งจัดให้มีกิจกรรมอื่นๆ ในวัด เช่น มุมศึกษาประวัติศาสตร์ มุมศึกษาพระธรรม ฯลฯ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาในวัดนานขึ้น
 - (4) สิ่งบริการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง เสนอให้จัดทำป้ายแสดงที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการต่างๆ ที่มีอยู่ในเมืองลำพูนและใกล้เคียงแล้วติดตั้งไว้ที่บริเวณลานจอดรถ
- การบริหารจัดการ
- (1) พัฒนาบุคลากรของวัด และผู้ประกอบการกิจการค้าและบริการ ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
 - (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
 - (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาน แก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ
 - (4) ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจน ปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแล บำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร พ็อคเก็ตบุ๊คส์ ระบบอินเตอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการ เสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ และวันผู้สูงอายุ เป็นต้น

7.1.10 วัดพระธาตุลำปางหลวง

7.1.10.1 สภาพปัจจุบัน วัดพระธาตุลำปางหลวง เป็นวัดสำคัญที่สุดของจังหวัดลำปาง เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของลำปาง คือ พระแก้วดอนเต้า ในวัดยังมีโบราณสถาน โบราณวัตถุอีกจำนวนมากไว้ให้ศึกษา วัดพระธาตุลำปางหลวงตั้งอยู่ในตำบลลำปางหลวง อำเภอ เกาะคา การเดินทางใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 จากเมืองลำปาง แยกเข้าสู่ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 1034 ที่อำเภอเกาะคา

รูป 1-7.10 วัดพระธาตุลำปางหลวง จังหวัดลำปาง

7.1.10.2 การพัฒนาวัดพระธาตุลำปางหลวง

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

(1) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- ป้าย เสนอให้ติดตั้งป้ายบอกทางไปสู่สิ่งที่น่าสนใจและสิ่งอำนวยความสะดวกในวัด
- ป้ายสื่อความหมาย เสนอให้มีป้ายสื่อความหมาย อธิบายประวัติและเรื่องราวของโบราณสถานและโบราณวัตถุต่างๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แล้วติดตั้งไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสม
- ห้องสุขา เสนอให้ก่อสร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ พร้อมติดตั้งราวพยุงตัวในห้องสุขาที่มีอยู่แล้ว
- ที่นั่งพัก เสนอให้จัดให้มีที่นั่งพักเพิ่มเติมในบริเวณใต้ต้นไม้ห่างออกมาจากโบราณสถาน
- ห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้น เสนอให้จัดให้มีตู้ยาที่ป้อมยามรักษาการณ์บริเวณที่จอดรถ

(2) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้เพิ่มคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวโดยการจัดให้มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำนักท่องเที่ยวชมและบรรยายให้นักท่องเที่ยวฟัง รวมทั้งติดตั้งป้ายสื่อความหมายเพิ่มเติม สนับสนุนให้ชาวบ้านในหมู่บ้านจัดที่พักแรมรูปแบบ Home Stay ให้นักท่องเที่ยว และจัดกิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้าน และปรับปรุงตลาดค้าวัวควายให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

(3) สิ่งบริการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง จัดทำแผนที่แสดงที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในเมืองลำปาง และติดตั้งไว้ในบริเวณที่จอดรถ

- การบริหารจัดการ

(1) พัฒนาบุคลากรของวัด และผู้ประกอบการค้าและบริการ ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ
- (4) ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

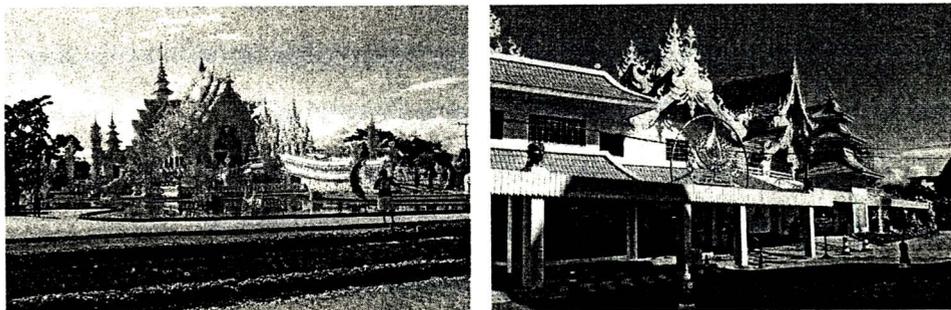
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกเกิดบุคคล ระบบอินเตอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ และวันผู้สูงอายุ เป็นต้น

7.1.11 วัดร่องขุน จังหวัดเชียงราย

7.1.11.1 สภาพปัจจุบัน วัดร่องขุนสร้างขึ้นจากแรงบันดาลใจของอาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ ซึ่งปรารถนาจะสร้างวัดให้เหมือนเมืองสวรรค์ที่มนุษย์สัมผัสได้ ภายในวัดแบ่งออกเป็นสามส่วนคือ เขตพุทธาวาส เขตสังฆาวาส และเขตบริการชุมชน นอกจากอุโบสถ และสิ่งก่อสร้างที่สวยงามแล้ว ยังมีอาคารจัดแสดงนิทรรศการภาพวาดของอาจารย์เฉลิมชัย ลักษณะเด่นของวัดคือ

พระอุโบสถ ถูกแต่งด้วยลวดลายกระจกสีเงินแวววาวเป็นเชิงชั้นลดหลั่นกันไป หน้าบันประดับด้วยพญานาคมีวงงา ภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถเป็นฝีมือภาพเขียนของอาจารย์เฉลิมชัยเอง วัดร่องขุ่น ตั้งอยู่บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ห่างจากตัวเมืองเชียงราย 13 กิโลเมตร

รูปที่ 1-7.11 วัดร่องขุ่น จังหวัดเชียงราย

7.1.11.2 การพัฒนาวัดร่องขุ่น

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว วัดร่องขุ่นตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เข้าถึงสะดวกบนเส้นทางการท่องเที่ยวสายหลัก ก่อนเข้าสู่ตัวเมืองเชียงราย เนื่องจากเป็นวัดที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเชียงรายจึงควรจัดทำป้ายบอกทางไปวัดร่องขุ่นพร้อมระบุระยะทางติดตั้งไว้ในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจนบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 118
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว วัดร่องขุ่นมีการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้ผู้สูงอายุในระดับที่ดีมาก โดยมี Wheel Chair ให้ยืมใช้ มีทางเท้าที่เป็นพื้นราบ ไม่มีบันไดที่ผู้สูงอายุอาจสะดุด หรือ Wheel Chair เข้าไม่ได้ มีพื้นที่จอดรถอย่างเป็นระเบียบ ข้างที่จอดรถเป็นห้องสุขาและจัดทำทางเดินไปทั่วทั้งบริเวณ
 - ป้าย เสนอให้ติดตั้งป้ายแสดงที่ตั้งสิ่งที่น่าสนใจและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวไว้บริเวณใกล้ที่จอดรถและกลุ่มห้องสุขา
 - ห้องสุขา เสนอให้เพิ่มห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการ

- ห้องปฐมพยาบาล เสนอให้มีห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้นพร้อมเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น หรือจัดให้มีผู้สำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉิน
- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้เพิ่มคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวโดยการเพิ่มป้ายหรือเอกสารแสดงประวัติความเป็นมาของวัด รวมทั้งอธิบายแนวคิดการออกแบบก่อสร้างวิหารและสิ่งก่อสร้างต่างๆ อันจะทำให้นักท่องเที่ยวได้ความรู้มากขึ้น
- (4) สิ่งบริการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง เนื่องจากวัดร่องขุนตั้งอยู่ใกล้กับตัวเมืองเชียงราย ทำให้สะดวกในการเดินทางไปใช้บริการต่างๆ ในตัวเมืองเชียงราย ทั้งที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก บริษัทนำเที่ยว รวมทั้งมีสถานรักษาพยาบาลสำหรับผู้สูงอายุเลือกใช้บริการในเวลาฉุกเฉิน จึงเสนอให้จัดทำแผนที่แสดงที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในเมืองลำปาง และติดตั้งไว้ในบริเวณที่จอดรถ

- การบริหารจัดการ

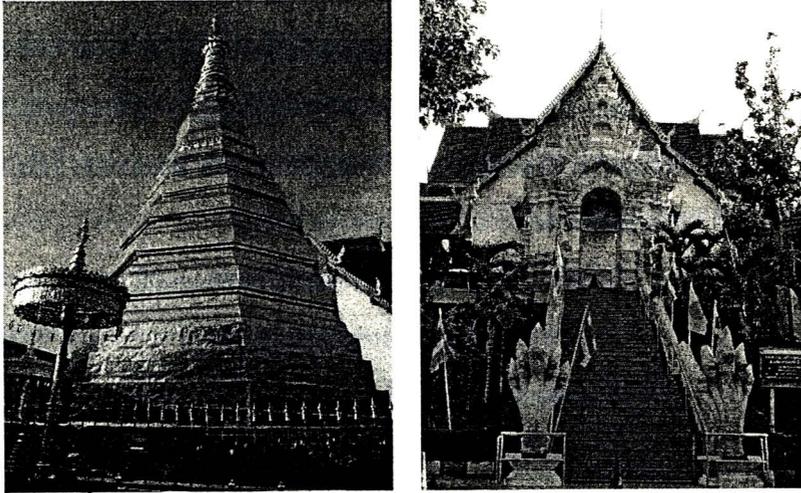
- (1) พัฒนาคู่มือของวัด และผู้ประกอบการธุรกิจการค้าและบริการ ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ
- (4) ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจน ปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยัง ผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแล บำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร พ็อคเก็ตบุ๊คส์ ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการ เสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ และวันผู้สูงอายุ เป็นต้น
- (4) ส่งเสริมการขาย โดยการแสดงสินค้าหรือ Road Show เพื่อนำเสนอ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว

7.1.12 วัดพระธาตุช่อแฮ จังหวัดแพร่

7.1.12.1 สภาพปัจจุบัน วัดพระธาตุช่อแฮตั้งอยู่บนเนินเขา องค์พระธาตุช่อแฮเป็นเจดีย์แปดเหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองศิลปะพุกาม ฐานสี่เหลี่ยมกว้าง ด้านละ 11 เมตร องค์พระธาตุตั้งอยู่บนฐานเชิงสี่เหลี่ยม 1 ชั้น ถัดขึ้นไปเป็นฐานหน้ากระดานแปดเหลี่ยม 3 ชั้นรองรับ ถัดไปเป็นฐานบัวคว่ำและชุกท้องไม้แปดเหลี่ยมซ้อนลดชั้นกันขึ้นไป 7 ชั้น จากนั้นเป็นบัวระฆัง 1 ชั้น และหน้ากระดานหนึ่งชั้น จนถึงองค์ระฆังแปดเหลี่ยม ถัดขึ้นไปเป็นบัลลังก์ย่อมุมไม้สิบสองและปล้องไฉน ส่วนยอดฉัตรประดับตกแต่งด้วยเครื่องบนแบบล้านนา หุ้มด้วยทองจังโก้ตลอดทั้งองค์ มีรั้วเหล็กกรอบองค์พระธาตุ 4 ทิศ มีประตูเข้าออก 4 ประตู แต่ละประตูมีซุ้มแบบปราสาทล้านนา (moohin.com, 2553) วัดพระธาตุช่อแฮตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองแพร่ ประมาณ 8 กิโลเมตร มีการเข้าถึงที่สะดวก ถนนสภาพดี มีรถโดยสารสาธารณะให้บริการ

รูปที่ 1-7.12 วัดพระธาตุช่อแฮ จังหวัดแพร่

7.1.12.2 การพัฒนาวัดพระธาตุช่อแฮ

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว วัดพระธาตุช่อแฮมีการเข้าถึงที่สะดวก ถนนสภาพดี มีรถโดยสารสาธารณะให้บริการ สิ่งที่เสนอให้ปรับปรุงคือจัดทำป้ายมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่ระบุชื่อ และระยะทางไว้ด้วย โดยติดตั้งทั้งบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 และถนนจากตัวเมืองแพร่ ไปวัดพระธาตุช่อแฮ
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว วัดพระธาตุช่อแฮตั้งอยู่บนเนินเขา โดยมีลานจอดรถ ร้านขายอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบด้านล่าง นักท่องเที่ยวจะต้องเดินขึ้นบันไดที่ค่อนข้างสูงและชันขึ้นไปสู่ตัววัด ซึ่งควรปรับปรุง ดังนี้
 - ลานจอดรถ เสนอให้ทำเครื่องหมายสำรองพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการ ไว้ใกล้กับห้องสุขา
 - ป้าย ข้างลานจอดรถมีป้ายแสดงแหล่งท่องเที่ยวและบริการในตัวเมืองแพร่ และในจังหวัดแพร่อยู่แล้ว จึงเสนอให้เพิ่มป้ายแสดงสิ่งที่น่าสนใจและบริการในบริเวณวัดพระธาตุช่อแฮ
 - ห้องสุขา เสนอให้ก่อสร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ ในบริเวณข้างเคียงที่จอดรถ

- ทางเท้า-บันได จากลานจอดรถมีทางเท้าริมถนนมาที่บันไดขึ้นสู่ตัววัด ซึ่งสูงและชัน ไม่มีทางลาดแต่มีราวบันไดไว้ให้ จึงเสนอให้สร้างทางลาดที่ปลายทางเท้า ส่วนบันไดขึ้นสู่ตัววัดนั้นสูงและชันมาก ไม่สามารถทำทางลาดได้ อีกทั้งยังไม่เหมาะสมและไม่คุ้มที่จะสร้างรถไฟฟ้า
 - ป้ายสื่อความหมาย ในวัดพระธาตุช่อแฮมีป้ายอธิบายประวัติความเป็นมาของวัดและของโบราณวัตถุต่างๆ ค่อนข้างน้อย ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้เรียนรู้คุณค่าความสำคัญของวัด จึงควรจัดทำป้ายสื่อความหมายเพิ่มเติม
 - ห้องปฐมพยาบาล เสนอให้มีห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้นพร้อมเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น หรือจัดให้มีคู่มือสำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉิน
- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้มีการติดตั้งป้ายสื่อความหมายเพิ่มเติมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์วัดพระธาตุช่อแฮ และศิลปะสถาปัตยกรรมของอาคารสิ่งก่อสร้าง
- (4) สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง วัดพระธาตุช่อแฮตั้งอยู่ไม่ไกลนักจากตัวเมืองแพร่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของจังหวัดแพร่ มีสิ่งบริการการท่องเที่ยว เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น รวมทั้งมีสถานรักษาพยาบาลที่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจำเป็นต้องใช้บริการในเวลาฉุกเฉิน แต่เสนอให้เตรียมข้อมูลที่จำเป็น เช่น ที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการต่างๆ ไว้ให้นักท่องเที่ยว

- การบริหารจัดการ

- (1) พัฒนานุเคราะห์ของวัด และผู้ประกอบการค้าและบริการ ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษานักวิชาการขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับผู้สูงอายุ
- (4) ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

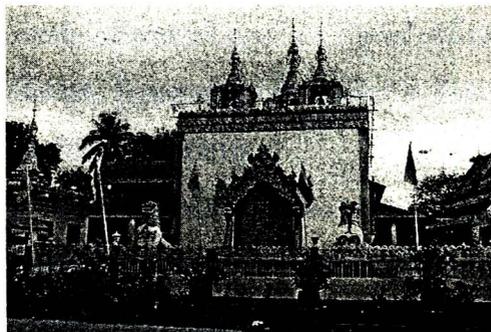
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรม บุคลากร ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนาเพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ และลดค่าบริการสำหรับการไปท่องเที่ยวในช่วงนอกเทศกาล เป็นต้น

7.1.13 วัดจองคำ-วัดจองกลาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

7.1.13.1 สภาพปัจจุบัน วัดจองคำ-วัดจองกลางเป็นวัดที่มีความสำคัญมากของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นวัดสองวัดที่อยู่ในรั้วเดียวกัน ตั้งอยู่ใจกลางเมืองแม่ฮ่องสอน หน้าวัดเป็นส่วนสาธารณะหนองจองคำ วัดจองคำ-วัดจองกลางสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2370 โดยช่างชาวไทยใหญ่

สิ่งก่อสร้างในวัดเป็นศิลปะไทยใหญ่ทั้งหมด ลักษณะเด่นของอาคารสำคัญในวัด คือ มีหลังคาซ้อนกันหลายชั้น ชายคาตกแต่งด้วยโลหะฉลุลาย ในวัดของคำมีวิหารหลวงพ่อดโต ส่วนวัดจงกลางมีพิพิธภัณฑศูักตาไม้ที่นำมาจากพม่า มีทั้งศูักตารูปคนและสัตว์ในเรื่องพระเวสสันดรชาดก นอกจากนั้น มีคำภีร์โบราณ พระพุทธรูปหินอ่อน และเครื่องใช้โบราณ การเดินทางเข้าถึงวัดของคำ-วัดจงกลางทำได้สะดวกเพราะมีถนนเชื่อมโยงกับส่วนต่างๆ ของเมืองแม่ฮ่องสอน

รูปที่ 1-7.13 วัดของคำ-วัดจงกลาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

7.1.13.2 การพัฒนาวัดของคำ-วัดจงกลาง

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้ปรับปรุงป้ายบอกทางที่มีอยู่หลายแห่งในเมืองแม่ฮ่องสอนให้มีขนาดตัวอักษรที่เห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
 - ที่จอดรถ จัดระเบียบการจอดรถบริเวณหน้าวัดและริมสวนสาธารณะหนองของคำไม่ให้เกิดขวางการจราจร โดยอาจให้จอดริมถนนด้านสวนสาธารณะและตีช่องไว้ให้
 - ถนนและทางเท้า ควรห้ามนักท่องเที่ยวนำรถเข้ามาในวัด และใช้ถนนในวัดเป็นทางเท้าโดยปรับปรุงให้เรียบและไม่ให้ลื่น สำหรับรถที่อนุญาตให้เข้ามาในวัดได้คือ รถของวัดและรถให้บริการต่างๆ
 - บันได อาคารในวัดเป็นอาคารสูง 1-2 ชั้นและพื้นที่วัดมีจำกัดจึงมีความจำเป็นต้องใช้บันไดเนื่องจากไม่สามารถสร้างทางลาดที่ได้มาตรฐาน จึงเสนอให้ติดตั้งราวบันไดเพื่อให้ผู้สูงอายุพยุงตัว โดย

รวมนั้นไม่ควรสร้างด้วยวัสดุเช่นเดียวกับตัวอาคารและใช้สีให้กลืนกันไป และต้องมีความแข็งแรง

- **ห้องสุขา** เสนอให้มีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และปรับปรุงห้องสุขาที่มีอยู่โดยติดตั้งราวสำหรับพยุงตัวในห้องสุขา และปรับปรุงทางเข้าออกไม่ให้สะดุด
- **ป้าย** เสนอให้เพิ่มป้ายบอกทางไปยังสิ่งที่น่าสนใจและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่มีอยู่ในวัด และเพิ่มป้ายสื่อความหมายอธิบายรายละเอียดสิ่งที่น่าสนใจต่างๆ ในวัด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และติดตั้งไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสม

(3) **คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว** เสนอให้เพิ่มคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวโดยส่งเสริมให้วัดของคำ-วัดของกลาง ทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปะสถาปัตยกรรมของไทยใหญ่ โดยการเพิ่มป้ายให้ข้อมูลและจัดให้มีมัคคุเทศก์ประจำวัด

(4) **สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง** เสนอให้จัดทำป้ายแสดงที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในตัวเมืองแม่ฮ่องสอน แล้วติดตั้งไว้หน้าวัดของคำ-วัดของกลาง

- การบริหารจัดการ

- (1) **พัฒนาบุคลากรของวัดและผู้ประกอบธุรกิจการค้าและบริการ** ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวสูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ
- (2) **จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ** ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) **เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร** โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ

(4) ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

(1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว

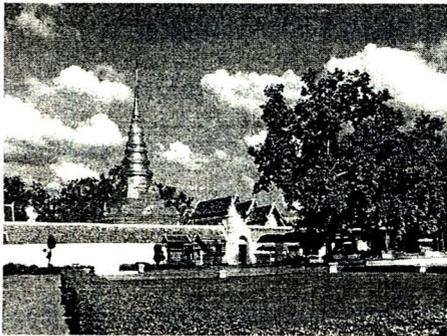
(2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทททัศน์ นิตยสาร ฟ็อกเก็ตบุคส์ ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

(3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ

7.1.14 วัดพระธาตุแช่แห้ง จังหวัดน่าน

7.1.14.1 สภาพปัจจุบัน วัดพระธาตุแช่แห้ง สร้างในสมัยพระยาการเมืองเป็นเจ้าผู้ครองนครระหว่าง พ.ศ.1869–1902 สืบเนื่องจากการที่พระองค์ได้เสด็จไปช่วยพระมหาธรรมราชา-ลิไทแห่งกรุงสุโขทัยสร้างวัดหลวงอภัย (วัดป่ามะม่วงในปัจจุบัน) เมื่อการก่อสร้างทั้งหมดแล้วเสร็จบริบูรณ์พระมหาธรรมราชา-ลิไท ได้ถวายพระมหาชินธาตุเจ้า 7 พระองค์ พระพิมพ์เงินและพระพิมพ์ทองอย่างละ 20 องค์ให้กับพระยาการเมือง เมื่อเสด็จกลับถึงเมืองน่านแล้ว พระองค์ทรงนำสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหมดนี้ประดิษฐานไว้ ณ คอยภูเพียงแช่แห้ง และ ทรงสร้างพระเจดีย์ครอบไว้ หลังจากนั้นเจ้าผู้ครองน่านลำดับต่อๆ มา ได้ปฏิสังขรณ์และสร้างเสริมหลายครั้ง จนกระทั่งถึงสมัยพระเจ้าศรีสองเมืองจึงได้สร้างเจดีย์องค์ปัจจุบันครอบองค์เดิมแล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2164 ลักษณะสถาปัตยกรรมเป็นเจดีย์ทรงระฆัง ส่วนฐานทำเป็นทรงหน้ากระดานสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่รองรับกับ ฐานบัวลูกแก้วย่อเก็จ ถัดขึ้นไปเป็นฐานหน้ากระดานรูปสี่เหลี่ยมและแปดเหลี่ยมซ้อนกันลดหลั่นลงมา 3 ชั้น รับชั้นมาลัยเถาสามชั้น องค์ระฆังมีขนาดเล็กบัลลังก์ทำเป็นแท่นสี่เหลี่ยมย่อเก็จรูปแบบของเจดีย์พระธาตุแช่แห้ง

คาดว่าได้รับอิทธิพลจากเจดีย์พระธาตุหริภุญไชย แต่ปรับแก้ฐานปัทม์ย่อเก็จเป็นฐานบัวลูกแก้ว ย่อเก็จฐานหน้ากระดานกลมเป็นหน้ากระดานสี่เหลี่ยมและแปดเหลี่ยม และชั้นบัวคว่ำเหนือฐานแปดเหลี่ยมตกแต่งด้วยกลีบบัวหรือลายใบไม้ ซึ่งลายดังกล่าวเชื่อว่าได้รับอิทธิพลจากศิลปะพม่า สิ่งน่าสนใจในวัดได้แก่ วิหารหลวงทางด้านทิศใต้ขององค์พระธาตุเป็นวิหารขนาดใหญ่ 6 ห้อง มีประตูทางด้านหน้าและด้านข้างตรงกลาง ภายในวิหารหลวงมีพระเจ้าล้านทองเป็นพระประธาน เป็นพระพุทธรูปปางมารศรีวิชัยศิลปะล้านนา ประทับนั่งบนฐานชุกชี สร้างด้วยอิฐถือปูนลงรักปิดทองสูง 8 สอก การเดินจากตัวเมืองน่านมายังวัดพระธาตุ-แช่แห้งใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1168 (น่าน-แม่จริม) ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร มีรถโดยสารประจำทางให้บริการ หรืออาจใช้บริการรถจักรยานยนต์รับจ้างจากตัวเมืองน่าน

รูปที่ 1-7.14 วัดพระธาตุแช่แห้ง จังหวัดน่าน

7.14.1.2 การพัฒนาวัดพระธาตุแช่แห้ง

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว
 - (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว วัดพระธาตุแช่แห้งสามารถเข้าถึงได้สะดวก และไม่มีควมจำเป็นต้องปรับปรุงเพิ่มเติม
 - (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
 - ที่จอดรถ มีพื้นที่จอดรถ 2 แห่งซึ่งเพียงพอแม้ในช่วงที่มีเทศกาลสำคัญ
 - ทางเท้า มีทางเท้าแยกจากถนนและลานจอดรถ โดยมีขนาดกว้าง และมีพื้นเรียบ
 - ห้องสุขา เสนอให้ก่อสร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ

- **ที่นั่งพัก** เสนอให้ก่อสร้างที่นั่งพักเพิ่มเติม บริเวณใต้ต้นไม้ ใกล้กับร้านขายเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก และมีถังขยะในบริเวณข้างเคียงเนื่องจากปัจจุบันที่นั่งพักมีอยู่น้อยแห่งและไม่ค่อยมีถังขยะ
 - **ป้าย** ในบริเวณวัด ไม่มีป้ายบอกทางไปยังสถานที่สำคัญต่างๆ และสิ่งบริการอำนวยความสะดวก จึงเสนอให้จัดทำป้ายแสดงที่ตั้งสถานที่สำคัญและสิ่งที่น่าสนใจ ป้ายสื่อความหมายอธิบายประวัติความเป็นมาและคุณค่าของโบราณสถานต่างๆ ในวัดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยตั้งไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสม
 - **ห้องปฐมพยาบาล** เสนอให้มีห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้นพร้อมเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น หรือจัดให้มีผู้สำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉิน
- (3) **คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว** ควรเพิ่มคุณค่าของวัดโดยการติดตั้งป้ายสื่อความหมายหรือจัดให้มีมัคคุเทศก์อธิบายประวัติความเป็นมาของวัดและของโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุต่างๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้
- (4) **สิ่งบริการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง** วัดพระธาตุแช่แห้งตั้งอยู่ไม่ไกลจากเมืองน่าน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของจังหวัดน่าน เป็นที่รวมของสิ่งบริการการท่องเที่ยวต่างๆ เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก บริษัทให้เช่ารถ เป็นต้น รวมทั้งมีสถานพยาบาลที่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสามารถใช้บริการได้ในเวลาที่เป็น จึงเสนอให้จัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสถานที่เหล่านี้และเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว

- **การบริหารจัดการ**

- (1) **พัฒนาบุคลากรของวัด** และผู้ประกอบการค้าและบริการ ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ
- (4) ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

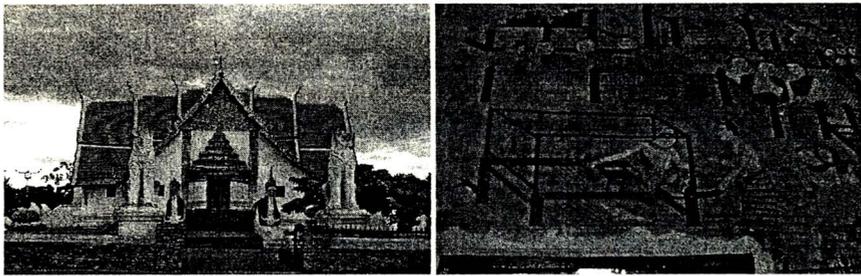
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ ทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรม บุคลากร ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ และวันผู้สูงอายุ เป็นต้น

7.1.15 วัดภูมินทร์ จังหวัดน่าน

7.1.15.1 สภาพปัจจุบัน วัดภูมินทร์ เป็นวัดที่สำคัญที่สุดของจังหวัดน่าน จารึกพงศาวดารเมืองน่านกล่าวว่า สร้างประมาณปี พ.ศ. 2139 โดยพระเจ้าเจตบุตรพรหมมินทร์ เจ้าผู้ครองนครน่าน เดิมชื่อ “วัดพรหมมินทร์” ซึ่งเป็นชื่อของพระเจ้าเจตบุตรพรหมมินทร์ผู้สร้างวัด ได้เขียนเป็นวัดภูมินทร์ในภายหลัง ความงามที่เป็นเอกลักษณ์ของวัดภูมินทร์ คือ พระอุโบสถจัตุรมุข

ภายในพระอุโบสถประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัยขนาดใหญ่ 4 องค์ ประทับนั่งบนฐานชุกชี หันเบื้องพระปฤษฎางค์ชนกันหันพระพักตร์สู่ประตูทั้งสี่ทิศ สันนิษฐานว่าพระพุทธรูปทั้ง 4 องค์ เป็นสัญลักษณ์แทนพระพุทธเจ้า 4 พระองค์ คือ พระกกุสันโธ พระโกนาคมะ พระกัสสปะ และ พระสมณโคดม นอกจากนั้น ยังมีงานจิตรกรรมฝาผนังศิลปะไทยลือว่าด้วยเรื่องราวของพุทธชาดก เรื่องคันธกุมารและเนมิราชชาดก ซึ่งมีความงดงามเป็นที่เลื่องลือ โดยภาพจิตรกรรมฝาผนังปรากฏ ภาพบุคคลสำคัญของเมืองน่านและวิถีชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชาวน่านในอดีต (moohin.com, 2553) วัดภูมินทร์ตั้งอยู่ใจกลางเมืองน่าน จึงสามารถเดินทางเข้าถึงได้อย่างสะดวก

รูปที่ 1-7.15 วัดภูมินทร์ จังหวัดน่าน

7.1.15.2 การพัฒนาวัดภูมินทร์

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว วัดภูมินทร์ ตั้งอยู่ใกล้กับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่านในเขตเทศบาลเมืองน่าน การเข้าถึงทำได้สะดวกและมีป้ายบอกทางบนถนนสายสำคัญของเมือง
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
 - ที่จอดรถ ในบริเวณวัดภูมินทร์ไม่มีที่จอดรถเนื่องจากมีพื้นที่จำกัด แต่สามารถจอดรถได้ที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวหรือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่านที่ตั้งอยู่ข้างเคียง
 - ทางเท้า มีทางเท้าโดยรอบพระวิหารเป็นพื้นเรียบ สะดวกสำหรับผู้สูงอายุ
 - ห้องสุขา เสนอให้ก่อสร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการหรือติดตั้งราวพยุงตัวในห้องสุขา

- ทางขึ้นพระวิหาร ทางขึ้นพระวิหารเป็นบันไดค่อนข้างชันแต่ไม่สามารถก่อสร้างทางลาดได้เนื่องจากไม่มีพื้นที่รองรับ อีกทั้งการก่อสร้างทางลาดจะลดความสวยงามของพระวิหาร จึงเสนอให้สร้างราวบันได แต่ต้องออกแบบด้วยความระมัดระวังไม่ให้ลดความสวยงามของพระวิหาร
 - ป้ายสื่อความหมาย เสนอให้ทำการติดตั้งป้ายสื่อความหมายเพิ่มเติม และเสนอให้รื้อฟื้นยุวมัคคุเทศก์มาทำหน้าที่นำชม
 - ห้องปฐมพยาบาล เสนอให้มีห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้นพร้อมเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น หรือจัดให้มีตู้ยาสำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉิน
- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ควรเพิ่มคุณค่าการมาชมวัดภูมินทร์โดยการติดตั้งป้ายสื่อความหมายอธิบายประวัติความเป็นมาของวัด โบราณวัตถุและภาพจิตรกรรมฝาผนังที่มีเรื่องราวน่าศึกษามาก
- (4) สิ่งบริการท่องเที่ยวในบริเวณข้างเคียง วัดภูมินทร์ตั้งอยู่ในเขตเมืองน่าน เป็นศูนย์กลางของจังหวัดน่าน เป็นแหล่งรวมของสิ่งบริการการท่องเที่ยว เช่น ที่พักแรม ร้านอาหารร้านขายของที่ระลึก บริษัทให้เช่ารถ รวมทั้งสถานรักษาพยาบาลที่ผู้สูงอายุอาจใช้บริการในเวลาจำเป็น ซึ่งเสนอให้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งบริการเหล่านี้ต่อนักท่องเที่ยวกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะผู้สูงอายุ

- การบริหารจัดการ

- (1) พัฒนาบุคลากรของวัด และผู้ประกอบการค้าและบริการ ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

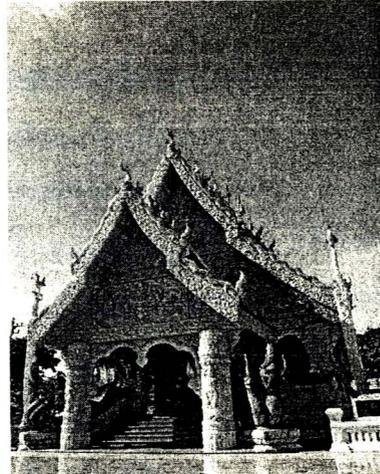
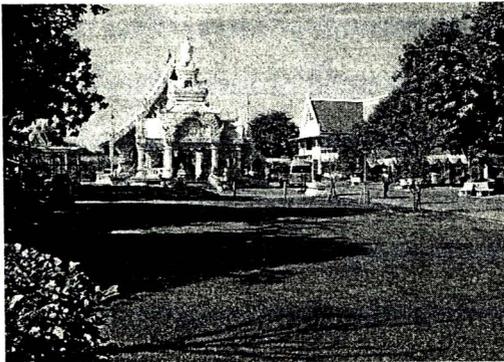
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ
- (4) ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

-การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรมบุคลากร ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนาเพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ และวันผู้สูงอายุ เป็นต้น

7.1.16 วัดมิ่งเมือง จังหวัดน่าน

7.1.16.1 สภาพปัจจุบัน วัดมิ่งเมือง ตำบลในเวียง อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน เป็นที่ตั้งของศาลหลักเมือง สิ่งน่าสนใจภายในวัดได้แก่ วิหารซึ่งเดิมเป็นสถาปัตยกรรมล้านนา ต่อมาได้มีการบูรณะและเปลี่ยนแปลงรูปแบบเป็นสถาปัตยกรรมผสมระหว่างสถาปัตยกรรมล้านนากับสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ มีลวดลายศิลปะปูนปั้นที่สวยงามวิจิตรบรรจงโดยเป็นงานฝีมือของช่างปูนสมัยใหม่ วัดมิ่งเมืองตั้งอยู่ใกล้เคียงกับวัดภูมินทร์ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน มีการเข้าถึงที่สะดวก และมีป้ายบอกทางชัดเจน

รูปที่ 1-7.16 วัดมิ่งเมือง จังหวัดน่าน

7.1.16.2 การพัฒนาวัดมิ่งเมือง

- พัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว วัดมิ่งเมืองตั้งอยู่ในเขตตัวเมืองน่านมีการเข้าถึงสะดวก ถนนสภาพดี มีป้ายบอกทางชัดเจน
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
 - ที่จอดรถ พื้นที่สำหรับจอดรถมีน้อยมากและไม่สามารถปรับปรุงเพิ่มเติมได้ ในช่วงเทศกาลจึงอาจต้องจอดรถบนหน้าวัด
 - ทางเดิน ในวัดมีถนนขนาดเล็กที่ใช้ร่วมกันทั้งรถยนต์และคนเดินเท้า แต่เป็นพื้นราบ ไม่มีพื้นต่างระดับ
 - ห้องสุขา มีห้องสุขาสำหรับประชาชนทั่วไปและห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และพระสงฆ์ใช้ร่วมกัน ซึ่งห้องสุขานี้ปกติจะใส่กุญแจไว้หากต้องการใช้ต้องไปขอกุญแจจากผู้ดูแล จึงเสนอให้จัดทำห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการเพิ่มเติม
 - บันได เสนอให้สร้างราวบันไดเพื่อให้ผู้สูงอายุได้พยุงตัว แต่ต้องออกแบบและเลือกใช้วัสดุที่ไม่ขัดแย้งกับลักษณะของอาคารสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่า
 - ห้องปฐมพยาบาล เสนอให้มีห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้นพร้อมเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น หรือจัดให้มีตู้ยาสำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉิน

- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้เพิ่มคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวโดยการเพิ่มป้ายหรือเอกสารแสดงประวัติความเป็นมาของวัด รวมทั้งอธิบายแนวคิดการบูรณะวิหารเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ความรู้มากขึ้น และควรจัดทำพื้นที่สำหรับนั่งพักเพื่อให้นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะประชาชนในบริเวณข้างเคียงได้เข้ามาใช้เป็นสถานที่สำหรับพักผ่อน
- (4) สิ่งบริการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง วัดมิ่งเมืองตั้งอยู่ในตัวเมืองน่าน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของจังหวัดน่าน เป็นแหล่งรวมสิ่งบริการการท่องเที่ยว เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก บริษัทให้เช่ารถ รวมทั้งเป็นที่ตั้งสถานรักษาพยาบาล โดยจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์และเผยแพร่แก่ผู้สูงอายุ

- การบริหารจัดการ

- (1) พัฒนาบุคลากรของวัด และผู้ประกอบการกิจการค้าและบริการ ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่อีกรต่าง ๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ
- (4) ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยัง

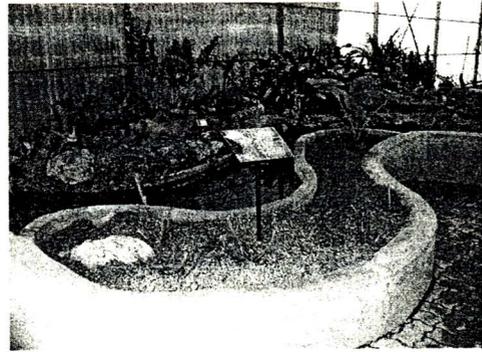
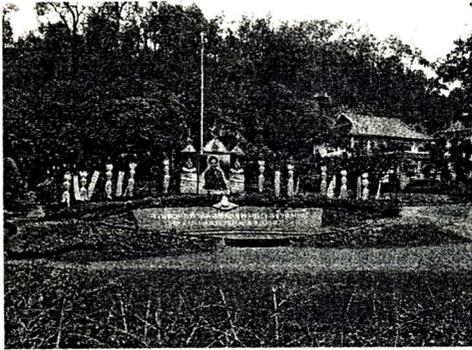
ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว

- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ ทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรมบุคลากร ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ และวันผู้สูงอายุ เป็นต้น

7.2 ตัวอย่างการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติเพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

7.2.1 สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จังหวัดเชียงใหม่

7.2.1.1 สภาพปัจจุบัน สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ประมาณ 3,500 ไร่ อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การสวนพฤกษศาสตร์แห่งประเทศไทย เป็นสถานที่อนุรักษ์และจัดแสดงพันธุ์ไม้เป็นหมวดหมู่ตามวงศ์สกุล โดยจัดปลูกไว้อย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และมีอาคารเรือนกระจกขนาดใหญ่ตั้งอยู่บนเนินเขาเป็นสถานที่แสดงพันธุ์ไม้ในป่าดงดิบจากทุกภูมิภาคของทวีปเอเชีย และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการควบคุมสภาพอากาศและจัดสภาพภูมิทัศน์อย่างสวยงาม อีกทั้งยังเป็นสถานที่รวบรวมพรรณไม้ไทย และพันธุ์กล้วยไม้ไทยจากป่าดงดิบและป่าเต็งรัง รวมทั้งมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติให้เดินชมพันธุ์ไม้ตามป่าธรรมชาติ เปิดให้บริการทุกวันเวลา 09:00–14:30 น. การเดินทางจากตัวเมืองเชียงใหม่ไปสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 107 ระยะทางประมาณ 8 กิโลเมตรถึงอำเภอแมริมแล้วเข้าสู่วางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1096 ระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตรถึงสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ สภาพถนนดีแต่บางช่วงเป็นเส้นทางขึ้นเขาและโค้ง มีรถโดยสารประจำทางสายเชียงใหม่-สะเมิงผ่าน มีป้ายบอกทางบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 107 และ 1096

รูปที่ 1-7.17 สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จังหวัดเชียงใหม่

7.2.1.2 การพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมักสับสนระหว่างสวนราชพฤกษ์กับสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จึงควรแก้ไขด้วยการติดตั้งป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยวทั้งสองแห่งไว้ใกล้กันเพื่อให้เห็นว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวคนละแห่ง
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ควรปรับปรุงเพิ่มเติม ดังนี้
 - ปรับปรุงทางขึ้นสู่อาคารแสดงนิทรรศการ อาคารนี้ตั้งอยู่บนเนินเขาทางขึ้นอาคารจึงชันมาก แต่ไม่มีพื้นที่เพียงพอสำหรับก่อสร้างทางลาด จึงควรติดตั้งราวบันไดเพื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้พยุงตัวขึ้นและลง
 - ควบคุมการจอดรถ สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์อนุญาตให้นักท่องเที่ยวนำรถส่วนตัวเข้ามาได้ ซึ่งนักท่องเที่ยวมักจอดรถตามใจชอบเพื่อถ่ายรูปหรือทิวทัศน์และพรรณไม้ ทำให้มีโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุได้ง่ายเพราะถนนส่วนใหญ่เป็นทางลาดชันบนภูเขา จึงเสนอให้กำหนดพื้นที่อนุญาตให้จอดรถได้ พร้อมตีเส้นแบ่งช่องจราจรให้เป็นระเบียบ เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุ
 - ปรับปรุงทางลาดขึ้นสู่ร้านอาหาร ห้องสุขา และร้านขายของที่ระลึก เนื่องจากทางลาดที่มีอยู่ไม่มีราวสำหรับให้ผู้สูงอายุและผู้พิการพยุงตัว จึงเสนอให้ติดตั้งราวบันไดและราวข้างทางลาด และควรมีป้ายเตือน

ผู้สูงอายุในการใช้เส้นทางเดินชมพันธุ์ไม้ในเรือนกระจก เนื่องจาก
บันไดสำหรับเดินลงไปค่อนข้างชันแม้จะมีราวบันไดให้แล้ว

- ห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้น เกิดอุบัติเหตุ เสนอให้มีห้องปฐมพยาบาล
เบื้องต้นพร้อมเจ้าหน้าที่ประจำ หรือมีผู้ยาและมีเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการ
ฝึกฝนให้ความช่วยเหลือในเวลาฉุกเฉิน

- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้เพิ่มป้ายให้ข้อมูลเพื่อให้นักท่องเที่ยว
ที่สนใจเกี่ยวกับพืชพันธุ์ไม้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น
- (4) สิ่งบริการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง เสนอให้รวบรวมรายชื่อ ที่ตั้งและ
หมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการที่อยู่ใกล้เคียง เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร
ร้านขายของที่ระลึก สถานพยาบาล ฯลฯ เผยแพร่ต่อนักท่องเที่ยว

- การบริหารจัดการ

- (1) พัฒนาบุคลากรของสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ให้มี
ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นัก
ท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อ
ผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และ
ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้อง
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาน แก่
บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism
สำหรับผู้สูงอายุ

- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจน
ปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยัง
ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแล
บำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว

- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น ไปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร พ็อคเก็ตบุคส์ ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ และลดค่าบริการสำหรับการไปท่องเที่ยวในช่วงนอกเทศกาล ให้ส่วนลดแก่ครอบครัวที่พาผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวด้วย เป็นต้น
- (4) ส่งเสริมการขาย โดยการจัดแสดงสินค้าหรือ Road Show เพื่อนำเสนอข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และมอบส่วนลดเพื่อกระตุ้นการซื้อ

7.2.2 น้ำพุร้อนสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

7.2.2.1 สภาพทั่วไป น้ำพุร้อนสันกำแพงเกิดจากการเปลี่ยนแปลงจากใต้พื้นโลก ก่อกำเนิดน้ำร้อนที่มีอุณหภูมิถึง 100 องศาเซลเซียส น้ำร้อนเดือดพล่านพุ่งขึ้นจากใต้พื้นพิภพสู่ท้องฟ้าสูงถึง 30 เมตร เป็นมหัศจรรย์ธรรมชาติที่น่าทึ่งอย่างมาก ในบริเวณน้ำพุร้อนมีการจัดสวนดอกไม้ที่ร่มรื่น มีบ่อน้ำแร่ ห้องอาบน้ำและบ้านพัก ได้รับการปรับปรุงโดยความร่วมมือระหว่างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และโครงการหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพงเพื่อให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในเขตอำเภอสันกำแพง เปิดให้บริการทุกวันเวลา 09:30 – 20:00น.การเดินทางไปน้ำพุร้อนสันกำแพงใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1006 แยกซ้ายมือเข้าสู่บ้านสหกรณ์ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1317 รวมระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร ถนนส่วนใหญ่มีสภาพดี มีซำรูดบ้างในช่วงสุดท้ายก่อนถึงน้ำพุร้อนสันกำแพง มีบริการรถโดยสารประจำทางจากตัวเมืองเชียงใหม่ถึงอำเภอสันกำแพง จากนั้นใช้บริการรถโดยสารประจำทาง (สี่ล้อเหลือง) ให้บริการจากตัวเมืองสันกำแพงถึงน้ำพุร้อนสันกำแพง มีตารางเวลาการให้บริการชัดเจน

รูปที่ 1-7.18 น้ำพุร้อนสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

7.2.2.2 การพัฒนาน้ำพุร้อนสันกำแพง

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

(1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีข้อเสนอให้เพิ่มเติมป้ายบอกทางและระยะทางไปสู่ น้ำพุร้อนสันกำแพงทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยติดตั้งไว้บนเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1006 และ 1317 รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง เช่น บ่อสร้างฯ เป็นต้น นอกจากนี้ ควรปรับปรุงผิวจราจรที่ขรุขระ ชำรุด เป็นหลุมบ่อฯ บนถนนช่วงสุดท้ายที่จะเข้าสู่ น้ำพุร้อน

(2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- **พื้นที่จอดรถ** เนื่องจากมีพื้นที่จอดรถ 2 แห่ง คือ พื้นที่จอดรถด้านหน้าแหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยว จึงเสนอไม่ให้รถของนักท่องเที่ยวทั่วไปเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว ยกเว้นรถที่มีผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ รถบริการ รถส่งสินค้า และรถฉุกเฉิน รวมทั้งปรับปรุงพื้นที่จอดรถโดยปูผิวด้วยการลาดยางหรือคอนกรีต แล้วตีเส้นแบ่งช่องจอดรถ จัดกลุ่มที่จอดรถประเภทต่างๆ และติดตั้งป้ายควบคุมความเร็วของรถในแหล่งท่องเที่ยว
- **ป้าย** ในบริเวณน้ำพุร้อนสันกำแพงมีการจัดทำป้ายแสดงที่ตั้งของสิ่งที่น่าสนใจและบริการรวมทั้งป้ายให้ข้อมูลต่างๆ ไว้หลายแห่งเพียงพอแล้ว แต่ตำแหน่งที่ตั้งบางแห่งไม่เหมาะสม ซึ่งควรติดตั้งป้ายไม่ให้อยู่ในตำแหน่งที่เกะกะหรือลดความสวยงามตัวน้ำพุร้อน

นอกจากนี้ ควรติดตั้งป้ายแสดงที่ตั้งสิ่งที่น่าสนใจและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เพิ่มเติมที่บริเวณใกล้ทางเข้า – ออก และบริเวณกลุ่มร้านค้า

- **ทางเดินเท้า** ทางเดินเท้าบริเวณจุดเข้า – ออก จากแหล่งท่องเที่ยวควรจัดทำราวกันหรือใช้แผงเหล็กกันระหว่างทางเท้าและถนนเพื่อลดโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุ ส่วนทางเท้าบริเวณอื่นๆ ควรขยายขนาดเพื่อให้รถ Wheel Chair สวนทางกันได้ และควรจัดทำทางลาดจากทางเท้าลงสู่พื้นสนามซึ่งเป็นที่นั่งพักเพื่อให้รถ Wheel Chair ลงไปได้ รวมทั้งจัดทำราวสะพานข้ามลำน้ำเพื่อลดโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุ
- **ห้องสุขา** ปัจจุบันห้องสุขามีเพียงแห่งเดียวบริเวณห้องอาบน้ำแร่ และทำให้ผู้ใช้บริการต้องเดินไกล ผู้สูงอายุและผู้พิการไม่ได้รับความสะดวก จึงควรก่อสร้างห้องสุขาเพิ่มเติมที่บริเวณใกล้กับร้านค้าและที่นั่งพัก โดยจัดให้มีห้องสุขาชาย – หญิง และมีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ
- **ที่นั่งพัก** เสนอให้ก่อสร้างเพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว

(3) **คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว** เนื่องจากมีพื้นที่กว้างขวาง จึงเสนอให้พิจารณาจัดให้มีกิจกรรมและบริการอื่นๆ เพิ่มเติมจากที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลามากขึ้น เช่น สร้างอาคารแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับน้ำพุร้อนเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนและผู้สนใจ กิจกรรมผจญภัย ฝึกหัดขี่จักรยานวิบากๆ สำหรับผู้สูงอายุอาจจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพ เช่น โปรแกรมฟื้นฟูกล้ามเนื้อ โปรแกรมล้างพิษที่ใช้เวลาประมาณ 2 วันๆ เป็นต้น

(4) **สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง** น้ำพุร้อนสันกำแพงตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองสันกำแพง ประมาณ 5 กิโลเมตร ที่ตัวเมืองสันกำแพง มีร้านขายอาหาร ตลาดสด ร้านขายยา และโรงพยาบาลไว้บริการ ห่างออกไปอีกประมาณ 20 กิโลเมตร เป็นที่ตั้งตัวเมืองเชียงใหม่ มีที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก หลากหลายให้เลือกใช้บริการ รวมทั้ง

โรงพยาบาลให้ใช้บริการเมื่อจำเป็น เสนอให้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสถานที่เหล่านี้และเผยแพร่ต่อนักท่องเที่ยว

- การบริหารจัดการ

- (1) พัฒนาบุคลากรของสหกรณ์สันกำแพง และผู้ประกอบการค้าและให้บริการนักท่องเที่ยวของน้ำพูนสันกำแพงให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับผู้สูงอายุ

- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบตบคัส ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ เป็นต้น
- (4) ส่งเสริมการขาย โดยการจัดแสดงสินค้าหรือ Road Show เพื่อนำเสนอข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และมอบส่วนลดเพื่อกระตุ้นการซื้อ

7.2.3 สวนสัตว์เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

7.2.3.1 สภาพปัจจุบัน สวนสัตว์เชียงใหม่ ตั้งอยู่บนถนนห้วยแก้ว บริเวณทางขึ้นดอยสุเทพ ภายในมีสัตว์มากมายหลายชนิด นอกจากนี้ ยังมีการแสดงความสามารถของสัตว์ เช่น นกแก้วมาคอรว์ นก นกกระทา และมีส่วนจัดแสดงหมีแพนด้า นกเพนกวิน (Humboldt Penguin) สวนนกนครพิงค์ เกาะชะนี อาคารเลี้ยงแมวน้ำ ศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำครบวงจร (Chiangmai Zoo Aquarium) ซึ่งเป็นอุโมงค์ใต้น้ำขนาดใหญ่ที่มีความยาวมากที่สุดในโลกเป็นสถานที่จัดแสดงพันธุ์สัตว์น้ำทั้งสัตว์น้ำจืดและน้ำเค็ม นอกจากนี้ ภายในสวนสัตว์เชียงใหม่ยังมีโบราณสถาน คือ “วัดกู่ดินขาว” ซึ่งเป็นวัดร้างในเขตเวียงเจ็ดลิน (chiangmaizoo, 2554) สวนสัตว์เชียงใหม่เปิดให้บริการทุกวัน โดยวันจันทร์ – วันศุกร์ เปิดให้บริการเวลา 09:00 – 17:00น. และวันเสาร์และวันอาทิตย์ เปิดให้บริการเวลา 09:00 – 18:00น.

รูปที่ 1-7.19 สวนสัตว์เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

7.2.3.2 การพัฒนาสวนสัตว์เชียงใหม่

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สวนสัตว์เชียงใหม่ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เข้าถึงสะดวก มีการประชาสัมพันธ์กว้างขวาง แต่บนถนนสายสำคัญมีป้ายบอกทางอยู่ไม่มากนัก ควรเพิ่มเติมป้ายบอกทางติดตั้งไว้บนถนนสายสำคัญหรือในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ในสวนสัตว์เชียงใหม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบทุกประเภทสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป แต่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้กับผู้สูงอายุและผู้พิการ จึงควรปรับปรุงดังนี้
 - ทางเท้า สวนสัตว์เชียงใหม่มีรถบริการพร้อมมัคคุเทศก์ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถชมสัตว์จากบนรถได้ หรือหากต้องการเดินชมจะมีทางเท้าผ่านกรงสัตว์ต่างๆ ซึ่งทางเท้าที่จัดทำผิวไม่เรียบ และไม่มีทางลาดสำหรับใช้ Wheel Chair จึงเสนอให้ปรับปรุงทางเท้าให้มีขนาดกว้างขึ้น ทำผิวให้เรียบและมีทางลาดพร้อมติดตั้งป้ายข้อมูลในตำแหน่งที่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและผู้พิการสามารถอ่านและดูสัตว์ได้ชัดเจน สำหรับทางเท้าเข้าสู่ศูนย์อาหารควรติดตั้งราวสำหรับพุงตัวข้างทางลาด
 - ป้ายบอกทาง มีป้ายบอกทางจำนวนมากเพียงพอแล้ว
 - ห้องสุขา ไม่มีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ จึงเสนอให้ก่อสร้างเพิ่มเติมหรือดัดแปลงห้องสุขาที่มีอยู่แล้วในแต่ละอาคารให้เป็นห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ พร้อมจัดให้มีทางลาดสำหรับเข้าสู่ห้องสุขา
 - ที่นั่งพัก ในสวนสัตว์เชียงใหม่มีที่นั่งพักหลายแห่งและหลายรูปแบบเพียงพอให้ใช้บริการ แต่ควรจัดให้มีถึงขณะตั้งอยู่ใกล้ที่นั่งพัก ด้วย
- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว สามารถเพิ่มคุณค่าสวนสัตว์เชียงใหม่ได้โดยให้เป็นสถานศึกษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งโดยการให้ข้อมูลไว้ในป้ายเอกสารต่างๆ และจัดให้มีห้องนิทรรศการให้เด็ก

นักเรียนและนักท่องเที่ยวได้เข้าไปศึกษา (ลักษณะเดียวกับที่จัดทำไว้ใน ส่วนแสดงแพนด้า)

- (4) **สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง** สวนสัตว์เชียงใหม่ตั้งอยู่ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีสิ่งบริการทุกประเภททั้งที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายอาหาร ร้านขายของที่ระลึก บริษัทนำเที่ยว รวมทั้งสถานรักษาพยาบาล ให้ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้เลือกใช้บริการ

- **การบริหารจัดการ**

- (1) **พัฒนาบุคลากร**ของสวนสัตว์เชียงใหม่และผู้ประกอบการธุรกิจการค้าและ ให้บริการนักท่องเที่ยว ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุง สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (2) **จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก**ในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อ ต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และ ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) **เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร** โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาน แก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่ง ท่องเที่ยวเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับผู้สูงอายุ

- **การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ**

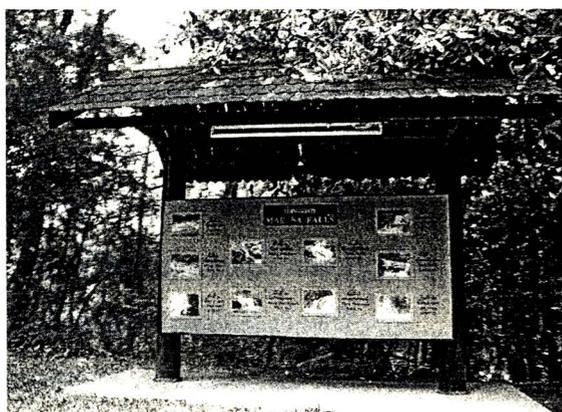
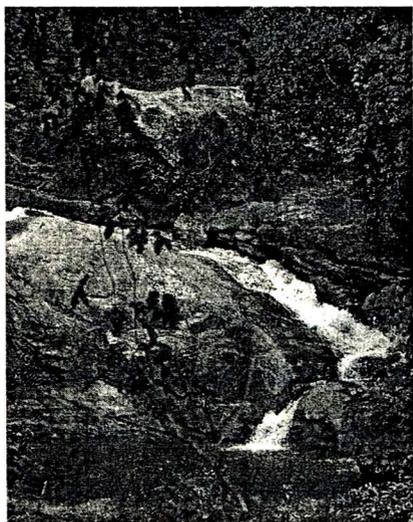
- (1) **เผยแพร่ข้อมูล**เกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจน ปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยัง ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแล บำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) **เผยแพร่ข้อมูล**เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกเกิดบุคคล ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอ

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับ
นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ เป็นต้น
- (4) ส่งเสริมการขาย โดยการจัดแสดงสินค้าหรือ Road Show เพื่อนำเสนอ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และมอบส่วนลดเพื่อกระตุ้นการซื้อ

7.2.4 น้ำตกแม่สา จังหวัดเชียงใหม่

7.2.4.1 สภาพปัจจุบัน น้ำตกแม่สาตั้งอยู่ในเขตรวนอุทยานน้ำตกแม่สา เป็นสถานที่พักผ่อนที่ได้รับความนิยมของนักท่องเที่ยว ลักษณะเด่นของน้ำตกแม่สาคือ เป็นน้ำตกขนาดใหญ่สูง 10 ชั้น น้ำตกแต่ละชั้นมีชื่อเรียกต่างกัน เช่น ชั้นที่ 3 ผาแตก เป็นหินผามีช่องแตกจากน้ำเซาะเกิดเป็นสายน้ำเขียวกรากไหลผ่านร่องแตกของหิน เป็นต้น การเข้าถึงน้ำตกแม่สาทำได้สะดวก ถนนมีสภาพดี มีเส้นทาง คดโค้งเล็กน้อย มีป้ายบอกทางตั้งอยู่บนถนนสายสำคัญ มีรถโดยสารประจำทางสายเชียงใหม่ – สะเมิงผ่านทางเข้าน้ำตก

รูปที่ 1-7.20 น้ำตกแม่สา จังหวัดเชียงใหม่

7.2.4.2 การพัฒนาน้ำตกแม่สา

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีป้ายบอกทางไปน้ำตกแม่สาตั้งอยู่บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 107 ซึ่งควรปรับปรุงให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และติดตั้งเพิ่มบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1096 โดยระยะระยะทางไว้ด้วย
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวก ควรปรับปรุง ดังนี้
 - ทางเดิน เสนอให้ปรับปรุงรั้วกันตกให้แข็งแรง ปรับปรุงทางเดินลงจากทางเท้าสู่ริมน้ำเพิ่มความสะดวกและปลอดภัย จัดให้มีที่นั่งพักผ่อนเพิ่มเติม พร้อมถังขยะ
 - ห้องสุขา ให้ติดตั้งราวบันไดทางเดินขึ้นห้องสุขา นอกจากนี้ควรก่อสร้างชานพักครึ่งทางเนื่องจากทางเดินค่อนข้างชัน นอกจากนี้ ควรขยายห้องสุขาให้กว้างขึ้น พร้อมจัดทำราวจับและใช้โถส้วมแบบชักโครก รวมทั้งปรับปรุงพื้นห้องสุขา ไม่ให้ลื่น
 - ห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้น ในสำนักงานควรมีห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้นและมีเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกอบรมอยู่ประจำเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวในเวลาฉุกเฉิน
- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว เพิ่มคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวโดยการติดตั้งป้ายให้ความรู้เกี่ยวกับการเกิดของน้ำตก การอนุรักษ์แหล่งต้นน้ำลำธาร และความรู้เกี่ยวกับต้นไม้
- (4) สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง ชุมชนใกล้เคียงมีร้านอาหารร้านขายยาที่อำเภอแม่ริม ซึ่งห่างจากน้ำตกแม่สาประมาณ 5 กิโลเมตร และมีในตัวเมืองเชียงใหม่ซึ่งตั้งอยู่ห่างออกไปประมาณ 20 กิโลเมตร มีที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก หลากหลายให้เลือก รวมทั้งมีสถานรักษาพยาบาลไว้ให้ใช้บริการในเวลาฉุกเฉิน

- การบริหารจัดการ

- (1) พัฒนาบุคลากรของน้ำตกแม่สา และผู้ประกอบการธุรกิจการค้าและให้บริการนักท่องเที่ยว ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow

Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุง สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

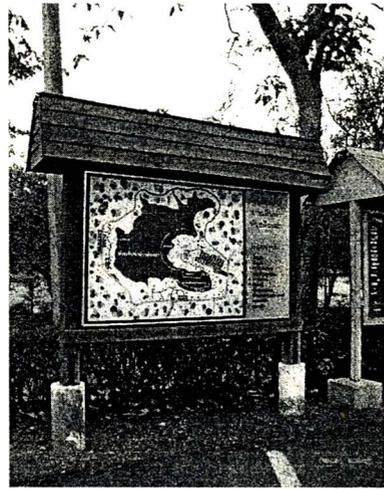
- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อ ต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และ ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาน แก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่ง ท่องเที่ยวเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ

- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจน ปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยัง ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแล บำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรมบุคลากร ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอ แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ และวันผู้สูงอายุ เป็นต้น
- (4) ส่งเสริมการขาย โดยการจัดแสดงสินค้าหรือ Road Show เพื่อนำเสนอ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และมอบส่วนลดเพื่อกระตุ้นการซื้อ

7.2.5 ห้วยตึงเฒ่า จังหวัดเชียงใหม่

7.2.5.1 สภาพปัจจุบัน เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กเชิงคอกยสุเทพที่ชาวเชียงใหม่นิยมไปพักผ่อน ออกกำลังกาย เล่นน้ำฯ รอบอ่างเก็บน้ำมีร้านอาหารจำพวกส้มตำ ปลาเผา นั้บลิบร้าน มีศาลาริมน้ำให้นั่งรับประทานอาหาร โดยควบคุมราคาและความสะดวกอย่างเข้มงวด อีกทั้งยังมีเรือพายและเรือถีบให้บริการ มีการจัดทำเส้นทางปั่นจักรยานเมทาเทนไบค์สำหรับเที่ยวชมภายในห้วยตึงเฒ่า ตำแหน่งที่ตั้งสามารถมองเห็นทิวทัศน์คอกยสุเทพได้อย่างชัดเจน ซึ่งมีความงดงามในยามเย็น การเดินทางเข้าถึงห้วยตึงเฒ่าใช้ถนนเลียบริมคันคลองชลประทานซึ่งมีผิวการจราจรดี

รูปที่ 1-7.21 ห้วยตึงเฒ่า จังหวัดเชียงใหม่

7.2.5.2 การพัฒนาห้วยตึงเฒ่า

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว
 - (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้มีการติดตั้งป้ายบอกทางไปห้วยตึงเฒ่าไว้บนถนนสำคัญ
 - (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว มีข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงดังนี้
 - ที่จอดรถ ที่จอดรถที่มีอยู่เป็นลานดิน ไม่มีการตีเส้นแบ่งช่องจอดรถ จึงเสนอให้ปรับปรุงผิวลานจอดรถโดยการลาดยางและตีเส้นแบ่งช่องจอดรถ

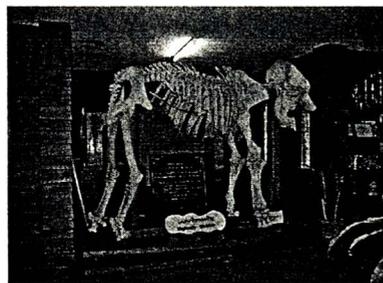
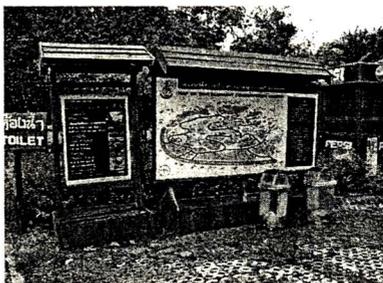
- ทางเดินเท้า ปัจจุบันเป็นทางที่ใช้ร่วมกับรถยนต์และรถจักรยาน จึงควรมีป้ายเตือนและป้ายจำกัดความเร็วรถเพื่อลดโอกาสเกิดอุบัติเหตุ
 - ห้องสุขา เสนอให้ก่อสร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการ
 - ป้าย ควรมีป้ายแสดงที่ตั้งร้านค้าและบริการต่างๆ มีไม้ดอกไม้ประดับเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว
- (3) **สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง** ห้วยตึงเฒ่าตั้งอยู่ใกล้กับตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการบริการของภาคเหนือตอนบน เป็นแหล่งรวมของสิ่งบริการต่างๆ เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น รวมทั้งสถานพยาบาลที่ผู้สูงอายุอาจต้องใช้เวลาจำเป็น จึงเสนอให้รวบรวมรายชื่อ ที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการเหล่านี้เพื่อเผยแพร่ต่อนักท่องเที่ยว
- การบริหารจัดการ
- (1) **พัฒนาบุคลากร**ของสำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวอ่างเก็บน้ำห้วยตึงเฒ่า มณฑลทหารบกที่ 33 ค่ายกาวิละ ผู้ประกอบธุรกิจการค้าและให้บริการนักท่องเที่ยว ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
 - (2) **จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก**ในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
 - (3) **เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร** โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา คุณานแก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (1) **เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ**ของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยัง

ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว

- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรมบุคลากร ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ และวันผู้สูงอายุ เป็นต้น
- (4) ส่งเสริมการขาย โดยการจัดแสดงสินค้าหรือ Road Show เพื่อนำเสนอข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และมอบส่วนลดเพื่อกระตุ้นการซื้อ

7.2.6 ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย จังหวัดลำปาง

7.2.6.1 สภาพปัจจุบัน ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย อยู่ในความดูแลของกองท่าไม้ภาคเหนือ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เป็นสถานที่ฝึกลูกช้างแห่งเดียวในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2512 ทำการฝึกลูกช้างที่ศูนย์ฝึก ลูกช้างบ้านปางหละ อำเภองาว แล้วย้ายมายังศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2535 ส่วนที่บ้านปางหละใช้เป็นสถานที่สำหรับเลี้ยงดูช้างแก่และเจ็บป่วย ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยมีการแสดงของช้าง เช่น ช้างเข้าแถว ช้างทำงาน ช้างทักทาย และรับของรางวัลจากนักท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบริการนั่งช้างรอบบริเวณสวนป่า ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย ตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งเกวียน ริมทางหลวงหมายเลข 11 (สายลำปาง-ลำพูน) บริเวณกิโลเมตรที่ 25-26 ห่างจากเมืองลำปางประมาณ 45 กิโลเมตร ถนนที่เข้าถึงมีสภาพดี มีรถโดยสารประจำทางผ่าน และมีป้ายบอกทางติดตั้งไว้บนถนนสายหลัก

รูปที่ 1-7.22 ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย จังหวัดลำปาง

7.2.6.2 การพัฒนาศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว
 - (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดให้มีศาลาที่พักผ่อนโดยสาริมทาง หลวงแผ่นดินหมายเลข 11
 - (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้ปรับปรุง ดังนี้
 - ที่จอดรถ ควรจัดทำป้ายเตือนนักท่องเที่ยวที่นำรถเข้าไปชมในศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยเกี่ยวกับการใช้เส้นทาง
 - ทางเท้า ควรมีการบำรุงรักษาทางเท้าให้สะดวกแก่การใช้งานอยู่เสมอ
 - ห้องสุขา เสนอให้ก่อสร้างห้องสุขา สำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ
 - ที่นั่งพัก เสนอให้ก่อสร้างที่นั่งพักเพิ่มเติมบริเวณใต้ต้นไม้
 - ป้าย เสนอให้จัดทำป้ายแสดงที่ตั้งของสถานที่ที่น่าสนใจและที่ตั้งสิ่งบริการต่างๆ ในศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย ติดตั้งไว้ที่ลานจอดรถและที่กลุ่มร้านค้า
 - (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ควรเพิ่มกิจกรรมการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของช้างเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และใช้เวลาในบริเวณศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยเพิ่มขึ้น
 - (4) สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยตั้งอยู่ห่างจากเมืองเชียงใหม่และเมืองลำปางในระยะทางใกล้เคียงกัน ทั้งสองเมืองมีสิ่งบริการต่างๆ ทั้งที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก บริษัทนำเที่ยว รวมทั้งมีสถานพยาบาลให้ผู้สูงอายุ ใช้บริการในเวลาที่เป็น จึงเสนอให้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อ ที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการเหล่านี้และเผยแพร่ต่อนักท่องเที่ยว
- การบริหารจัดการ
 - (1) พัฒนาบุคลากรของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย และผู้ประกอบการค้าและให้บริการนักท่องเที่ยว ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษานักท่องเที่ยวขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ

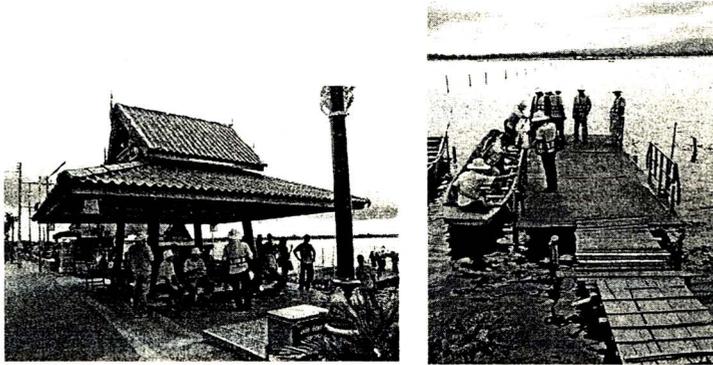
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ ทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรมบุคลากร ระบบอินเตอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ และวันผู้สูงอายุ เป็นต้น
- (4) ส่งเสริมการขาย โดยการจัดแสดงสินค้าหรือ Road Show เพื่อนำเสนอข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และมอบส่วนลดเพื่อกระตุ้นการซื้อ

7.2.7 กว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา

7.2.7.1 สภาพปัจจุบัน กว๊านพะเยาเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในภาคเหนือตอนบน และใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศไทย เกิดขึ้นจากการสร้างประตูน้ำของลำน้ำอิง ทำให้พื้นที่ชุมชนที่ตั้งอยู่ในที่ลุ่มริมแม่น้ำอิงถูกน้ำท่วมและเกิดเป็นทะเลสาบขนาดใหญ่ ปัจจุบันมีบริการนำนักท่องเที่ยวลงเรือพายออกไปชมและสักการะ โบราณสถานในกว๊านพะเยา บริเวณริมกว๊าน

พะเยาด้านตัวเมืองมีสวนสาธารณะ อนุสาวรีย์พญาเงี้ยวเมือง ร้านขายอาหารเครื่องคั่ว ที่นั่งชมวิว ส่วนริมกว๊านพะเยาด้านถัดจากตัวเมืองเป็นที่ตั้งวัดสำคัญประจำเมืองพะเยา คือ วัดศรีโคมคำ (วัดพระเจ้าตนหลวง) ซึ่งภายในวิหารเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปก่ออิฐถือปูนที่ใหญ่ที่สุดของภาคเหนือ และมีหอวัฒนธรรมนิทัศน์ซึ่งเป็นสถานที่แสดงนิทรรศการประวัติความเป็นมาและ โบราณวัตถุของเมืองพะเยา

รูปที่ 1-7.23 กว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา

7.2.7.2 การพัฒนากว๊านพะเยา

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

(1) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- ห้างสุขา เสนอให้สร้างห้างสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการในบริเวณสวนสาธารณะ บริเวณสนามฟุตบอล และบริเวณท่าเรือด้านหลังสำนักงานเทศบาลเมืองพะเยา
- ป้าย เสนอให้ติดตั้งป้ายแสดงที่ตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ในบริเวณริมกว๊านพะเยา
- ความร่มรื่น ในเวลากลางวันบริเวณริมกว๊านพะเยาจะร้อนมาก ควรปลูกต้นไม้ให้ร่มเงา หรือพิจารณาก่อสร้างหลังคาคลุมทางเท้าบางส่วน
- ห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้น ควรจัดให้มีที่สำนักงานเทศบาลซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับท่าเรือ โดยจัดให้มีบุคลากรที่ได้รับการอบรมเพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยวและนำส่งโรงพยาบาล

- (2) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้เพิ่มคุณค่าโดยการจัดให้มีห้องแสดงนิทรรศการหรือป้ายให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของกว๊านพะเยา เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและเยาวชนในท้องถิ่น รวมทั้งจัดทำป้ายประวัติความเป็นมาและความสำคัญของพ่อนุนำเมืองและเมืองพะเยา ติดตั้งไว้ที่อนุสาวรีย์พ่อนุนำเมืองในสวนสาธารณะ
- (3) สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง เสนอให้จัดทำป้ายแสดงที่ตั้งสิ่งที่น่าสนใจ และสิ่งบริการการท่องเที่ยวในตัวเมืองพะเยา พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ แล้วติดตั้งไว้ที่ข้างทางเข้าริมกว๊านพะเยา

- การบริหารจัดการ

- (1) พัฒนาศักยภาพของสำนักงานเทศบาลเมืองพะเยา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากว๊านพะเยา ตลอดจนผู้ประกอบการค้าและให้บริการนักท่องเที่ยว ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ

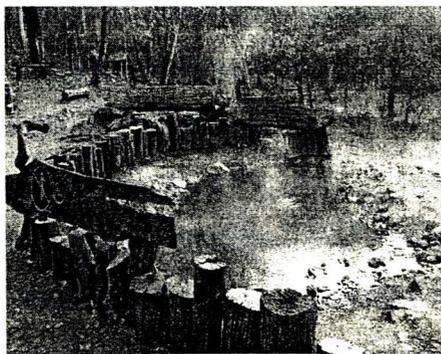
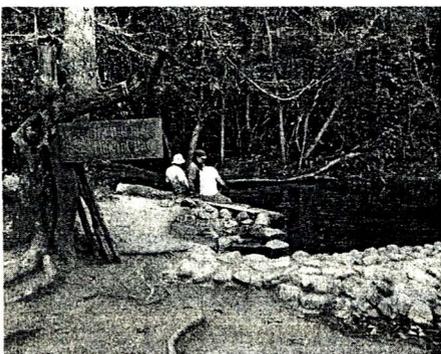
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว

- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ ทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรมบุคลากร ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ และวันผู้สูงอายุ เป็นต้น

7.2.8 บ่อน้ำร้อนท่าปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

7.2.8.1 สภาพปัจจุบัน บ่อน้ำร้อนท่าปายอยู่ในความดูแลของอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง บ่อน้ำร้อนท่าปายเป็นน้ำพุร้อนธรรมชาติที่ไหลมาจากใต้ดินที่บริเวณเชิงเขาและไหลลงสู่ลำธาร อุณหภูมิประมาณ 80 องศาเซลเซียส นักท่องเที่ยวนิยมมาแช่น้ำแร่ในฤดูหนาว เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่ส่งเสริมสุขภาพและเหมาะสำหรับผู้สูงอายุ บ่อน้ำร้อนท่าปายตั้งอยู่ใกล้ตัวเมืองปาย ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มาพักในเมืองปายสามารถเดินทางมาบ่อน้ำร้อนได้โดยใช้รถจักรยานยนต์ หรือเหมารถสองแถวออกจากเมืองปาย มีป้ายบอกทางบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1095 และบนถนน รพช.

รูปที่ 1-7.24 บ่อน้ำร้อนท่าปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

7.2.8.2 การพัฒนาบ่อน้ำร้อนท่าปาย

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้มีรถโดยสารประจำทางนำนักท่องเที่ยวไปยังบ่อน้ำร้อนท่าปาย เพื่อเพิ่มความสะดวกแก่ผู้สูงอายุที่ใช้จักรยานหรือจักรยานยนต์ไม่สะดวกและลดค่าใช้จ่ายในการจ้างเหมารถ
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
 - ทางเท้า ทางเท้าในบริเวณบ่อน้ำร้อนท่าปายเป็นทางดิน ซึ่งสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ แต่ปรับพื้นดินที่เป็นทางเท้าให้เรียบแล้วใช้แผ่นซีเมนต์ปูให้เป็นทางเดิน หรือสร้างเป็นสะพานไม้เช่นเดียวกับที่ถ้ำปลา แต่มีราวกันตก แล้วเปิดให้มีทางลงจากสะพานไม้เป็นระยะสั้นเพื่อความปลอดภัยของผู้สูงอายุ
 - ห้องสุขา ควรก่อสร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุที่ด้านในสุดใกล้กับน้ำพุร้อน และช่วงระหว่างทางเดินเนื่องจากระยะทางจากที่จอดรถถึงน้ำพุร้อนค่อนข้างไกล ส่วนห้องสุขาที่บริเวณลานจอดรถควรปรับทางเท้าให้เดินได้สะดวกและมีราวบันได พร้อมทั้งปรับปรุงห้องสุขาให้มีราวพุงตัว
 - นั่งพัก ควรจัดให้มีที่นั่งพัก ใกล้ถ้าธารเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเพิ่มจุดที่ให้นักท่องเที่ยวลงไปแช่น้ำพุร้อนได้
 - ป้ายสื่อความหมาย ควรเพิ่มป้ายสื่อความหมายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเกิดและประโยชน์ของน้ำพุร้อน
 - ห้องปฐมพยาบาล ควรมีห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่สำนักงานอุทยานแห่งชาติและมีเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้นประจำการอยู่
 - ร้านขายเครื่องดื่ม ควรอนุญาตให้มีผู้ค้าเร่ขายเครื่องดื่ม และอาหารว่างเข้าไปขายแหล่งท่องเที่ยว แต่ควรจำกัดจำนวนและกำหนดพื้นที่ตั้ง โดยผู้ค้าเร่จะต้องได้รับการฝึกอบรมให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือเด็กที่จะลงไปเล่นน้ำ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือนักท่องเที่ยว

- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ควรเพิ่มกิจกรรมการฟื้นฟูสุขภาพ สปา ที่พัก แรมแบบ Home Stay ที่บริการโดยชาวบ้านในบริเวณข้างเคียงเพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาเพิ่มขึ้นและเพื่อให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดูแล แหล่งท่องเที่ยว
 - (4) สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง เสนอให้จัดทำป้ายแสดงที่ตั้ง และหมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในตัวเมืองปาย และติดตั้งไว้ที่บริเวณลานจอดรถ
- การบริหารจัดการ
- (1) พัฒนาบุคลากรของอุทยานแห่งชาติ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาบ่อน้ำร้อนท่าปาย ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่ง อำนาจความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
 - (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อ ผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และ ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
 - (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาน แก่ บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจน ปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยัง ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแล บำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
 - (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรมบุคลากร ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา

เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอ
แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับ
นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น
วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ และลดค่าบริการสำหรับการไปท่องเที่ยวในช่วง
นอกเทศกาล และให้ส่วนลดแก่ครอบครัวที่นำผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวด้วย
เป็นต้น

7.2.9 แพะเมืองผี จังหวัดแพร่

7.2.9.1 สภาพปัจจุบัน แพะเมืองผีเป็นปรากฏการณ์ทางธรณีวิทยาจากการกัดเซาะของ
น้ำฝน ก่อให้เกิดเสาดินรูปร่างคล้ายดอกเห็ด และลาดเนินที่สวยงามแปลกตา แพะเมืองผีตั้งอยู่ห่าง
จากตัวเมืองแพร่ประมาณ 10 กิโลเมตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติที่ตั้งอยู่ใกล้ตัวเมือง
แพร่ การเข้าถึงใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ซึ่งเป็นถนนสายหลักไปทางอำเภอร้องกวาง
เป็นระยะทาง 4 กิโลเมตร แล้วแยกเข้าสู่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1134 อีก 4 กิโลเมตร เมื่อถึง
สามแยกให้เลี้ยวขวาไปอีก 2 กิโลเมตร แพะเมืองผีจะอยู่ทางขวามือ ถนนมีสภาพดี มีป้ายบอกทาง
ตั้งอยู่บนถนนสายสำคัญ แต่ไม่มีรถโดยสารประจำทางผ่าน

รูปที่ 1-7.25 แพะเมืองผี จังหวัดแพร่

7.2.9.2 การพัฒนาแพะเมืองผี

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้ติดตั้งป้ายบอกทางเข้าสู่แพะเมืองผีเพิ่มเติมบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 เนื่องจากป้ายที่มีอยู่บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1134 ตั้งในตำแหน่งไม่เหมาะสม
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ควรปรับปรุง ดังนี้
 - ห้องสุขา เสนอให้ก่อสร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ รวมทั้งติดตั้งราวพุงตัวในห้องสุขาอื่นๆ
 - ป้าย ข้างถนนจอร์จมีป้ายขนาดใหญ่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแพะเมืองผี แต่ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่อ่านได้ไม่สะดวกและเวลาฝนตกมีน้ำขัง ทั้งยังไม่มีการบำรุงดูแล ควรเลือกที่ตั้งใหม่และปรับให้มีหลังคาให้ร่มเงา
 - ทางเดินขึ้น ไปชมแพะเมืองผี มีสภาพที่สอดคล้องกับธรรมชาติ แต่เส้นทางขรุขระ ควรปรับปรุงให้เรียบ แต่ไม่ให้ลื่น บริเวณบันไดควรมีราวพุงตัว
 - ที่นั่งพัก ควรมีที่นั่งพักบริเวณข้างทางเดินที่ขึ้น ไปชมแพะเมืองผี โดยจัดทำเป็นศาลาและตั้งในตำแหน่งที่มองเห็นความสวยงามของแพะเมืองผี
 - ห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้น เสนอให้มีผู้ยาคิดตั้งไว้ที่ห้องทำงานของเจ้าหน้าที่ และฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ในการปฐมพยาบาลแก่ผู้สูงอายุระหว่างรอนำส่งโรงพยาบาล
- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้เพิ่มคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวโดยให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนข้างเคียงเข้ามาใช้แสดงการผลิตและขายสินค้าพื้นบ้าน และอาจให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทดลองเข้าร่วมทำการผลิต เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น
- (4) สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณ ใกล้เคียง จัดทำป้ายแสดงที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการที่มีอยู่ในตัวเมืองแพร่แล้วติดตั้งไว้ที่บริเวณกลุ่มร้านค้าข้างที่จอดรถ

- การบริหารจัดการ

- (1) พัฒนาบุคลากรที่ดูแลแพะเมืองผี ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับผู้สูงอายุ

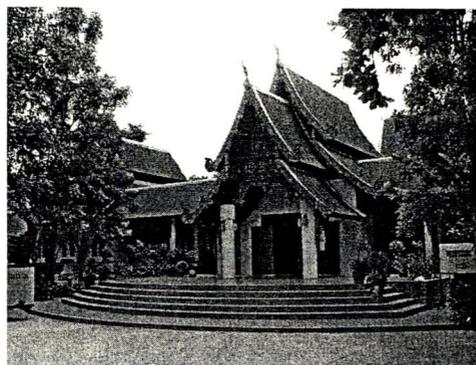
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกเกิดบุคคล ระบบอินเตอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ และลดค่าบริการสำหรับการไปท่องเที่ยวในช่วงนอกเทศกาล และให้ส่วนลดแก่ครอบครัวที่นำผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวด้วย เป็นต้น

7.3 ตัวอย่างการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณคดี/ประวัติศาสตร์/ศิลปกรรมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

7.3.1 เวียงกุมกาม จังหวัดเชียงใหม่

7.3.1.1 สภาพปัจจุบัน เวียงกุมกามสร้างขึ้นโดยพ่อขุนมังราย เมื่อปี พ.ศ. 1837 หลังจากที่ยึดเมืองหริภุญไชยซึ่งเป็นศูนย์กลางของอาณาจักรหริภุญไชยได้ 2 ปี แต่เมื่อมีปัญหาน้ำท่วม พ่อขุนมังรายจึงได้ย้ายไปสร้างเมืองเชียงใหม่เพื่อให้เป็นศูนย์กลางอาณาจักรล้านนา แต่เวียงกุมกามก็ยังมี ความสำคัญทั้งในแง่ศาสนาและการค้ามาจนกระทั่งถูกน้ำท่วมใหญ่ซึ่ง น้ำได้พัดพาเอาตะกอนมาทับถมเวียงกุมกามไว้ จนกระทั่งมีการค้นพบอีกครั้งในสมัยรัชกาลที่ 5 และได้รับการบูรณะฟื้นฟูมาอย่างต่อเนื่อง บริเวณเวียงกุมกามมีโบราณสถานจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นวัดตั้งกระจายอยู่หลายกลุ่มครอบคลุมพื้นที่กว้างขวางและอยู่ปะปนกับที่อยู่อาศัยของประชาชน จากตัวเมืองเชียงใหม่มีป้ายบอกทางไปเวียงกุมกามติดอยู่ทุกถนนสายหลัก แต่การเข้าถึงต้องใช้รถส่วนตัวหรือรถเช่า เพราะไม่มีรถประจำทางผ่าน เวียงกุมกามอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสำนักงานศิลปากรที่ 8 เชียงใหม่ กรมศิลปากร องค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังตาล องค์การบริหารส่วนตำบลหนองผึ้ง และองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดด จังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ 1-7.26 เมืองโบราณเวียงกุมกาม จังหวัดเชียงใหม่

7.3.1.2 การพัฒนาเวียงกุมกาม

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้มีรถบริการนำเที่ยวโดยจัดให้จอดไว้ที่หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่เมือง และให้ปรับปรุงป้ายบอกทางไปเวียงกุมกามโดยระยะระยะทาง และจัดทำทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้ปรับปรุง ดังนี้

- ปรับปรุงพื้นที่จอดรถบริเวณศูนย์ข้อมูลเวียงกุมกาม ไม่ให้มีน้ำขังหลังฝนตก
- จัดทำเครื่องหมายแสดงพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการไว้ใกล้ทางเข้าสู่ห้องสุขา
- ปรับปรุงทางเดินเข้าสู่ห้องสุขา โดยก่อสร้างทางลาดจากพื้นลานจอดรถขึ้นสู่ทางเท้า และปรับปรุงผิวทางเท้าที่มีอยู่แล้วให้เรียบไปจนถึงห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ
- ทางลาด ก่อสร้างทางลาดจากลานจอดรถเชื่อมต่อกับทางลาดขึ้นสู่อาคารศูนย์ข้อมูล และปรับเป็นทางลาดภายในห้องนิทรรศการและทางลาดบางแห่งที่ชันมากและอาจทำให้ผู้สูงอายุลื่นล้มซึ่งควรแก้ไขโดยการติดตั้งราวพุงตัวข้างทางลาด
- ห้องสุขา ให้ก่อสร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการบนพื้นที่ว่างระหว่างอาคารห้องสุขาหญิงและอาคารห้องสุขาชายในบริเวณวัดช้างค้ำ วัดเจดีย์เหลี่ยม
- ป้าย เพิ่มป้ายบอกทางและระยะทางไปยังโบราณสถานต่างๆ ในเวียงกุมกามทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ รวมทั้งติดตั้งป้ายบอกทางไปยังสิ่งที่น่าสนใจและบริการต่างๆ ไว้ที่บริเวณลานจอดรถในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจน รวมทั้งป้ายบอกตำแหน่งทางลาด
- ติดตั้งราวบันไดบริเวณทางขึ้นพระวิหารในวัดช้างค้ำ และวัดเจดีย์เหลี่ยม เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พุงตัว
- ลานจอดรถ ก่อสร้างลานจอดรถที่เป็นพื้นลาดยางหรือคอนกรีตตั้งอยู่รวมกันด้านใดด้านหนึ่งที่ไม่มีบังโบราณสถาน พร้อมติดตั้งช่องสำหรับผู้สูงอายุโดยแยกรถยนต์ รถจักรยานยนต์ และรถจักรยาน
- ทางเท้า จัดทำทางเท้าสำหรับเดินชมโบราณสถาน โดยใช้แผ่นคอนกรีตผิวเรียบที่เคลื่อนย้ายได้ ถ้าเป็นกลุ่มโบราณสถานที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่อาจมีศาลานั่งพัก และติดตั้งป้ายสื่อความหมายอธิบายประวัติความเป็นมาของโบราณสถานในตำแหน่งที่เหมาะสม นอกจากนี้ ควรจัดทำทางเท้าริมถนนในช่วงที่มีโบราณสถาน เพื่อเพิ่มความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุในการเดินชมโบราณสถาน รวมทั้งเพิ่มป้ายเตือนตามทางแยกที่จะเข้าสู่

โบราณสถาน เนื่องจากในช่วงเทศกาลมีรถนักท่องเที่ยวเลียวเข้าออกจำนวนมาก รวมทั้งป้ายเตือนผู้ใช้รถใช้ถนนให้ระวังผู้ใช้จักรยานด้วย

- ที่นั่งพัก จัดที่นั่งพักเพิ่มเติมรวมทั้งเพิ่มไม้ดอกไม้ประดับเพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลินและชื่นชมธรรมชาติ
- อาคารร้านค้า กลุ่มโบราณสถานบางแห่งมีลานจอดรถและที่ตั้งร้านค้าตั้งปะปนกันไม่เป็นระเบียบ อาคารร้านค้าเป็นเพิงคู่มือสวยงาม และไม่ สอดคล้องกับลักษณะของโบราณสถาน จึงเสนอให้ออกแบบอาคารร้านค้าให้สอดคล้องกับโบราณสถาน จัดทำห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการ พร้อมทั้งนั่งพักและถังขยะตั้งไว้ติดกับลานจอดรถและร้านค้า
- เสนอให้มีห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้น พร้อมเจ้าหน้าที่ประจำหรือผู้ยาใน ศูนย์ข้อมูลเวียงกุมกาม

(3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้ปรับปรุง ดังนี้

- เพิ่มป้ายสื่อความหมายเพื่อให้ นักท่องเที่ยว ได้รับความรู้ด้าน ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และสถาปัตยกรรมจากการชม โบราณสถานกลุ่มต่างๆ
- ทำความสะอาด ตัดหญ้าตัดแต่งกิ่งไม้ไม่ให้รกจนนักท่องเที่ยวไม่กล้าเข้า ชม และ
- เพิ่มกิจกรรมการนักท่องเที่ยวโดยสนับสนุนให้ประชาชนจัดที่พักแรม สำหรับนักท่องเที่ยวในรูปแบบที่เอื้อต่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ (อาคารสูง 1-2 ชั้น พร้อมสิ่งบริการอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ) ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สถานที่แสดงการผลิตและขายสินค้าของที่ระลึก บริการนวดแผนโบราณ บริการสปา บริการฟื้นฟูสุขภาพ เป็นต้น
- ปัจจุบันที่ดินส่วนใหญ่บริเวณเวียงกุมกามเป็นของเอกชน จึงเสนอให้ออกแบบอาคารที่สอดคล้องกับสภาพโบราณสถานเพื่อให้เอกชนที่ ประสงค์จะก่อสร้างหรือคิดแปลงอาคารใช้เป็นแนวทางในการก่อสร้าง และปรับปรุง โดยแนะนำให้ใช้วัสดุภายนอกและสีภายนอกอาคารที่ เหมาะสมเพื่อสร้างบรรยากาศของเมืองโบราณ
- จัดทำเอกสารเกี่ยวกับประวัติของเวียงกุมกามเพื่อขายหรือแจกให้แก่ นักท่องเที่ยว

- (4) **สิ่งบริการการท่องเที่ยว**ในบริเวณใกล้เคียง เวียงกุมกามอยู่ไม่ไกลจากเมืองเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคเหนือตอนบน เป็นแหล่งรวมของสิ่งบริการทุกประเภท ทั้งด้านการคมนาคมขนส่ง ที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก บริษัทนำเที่ยว บริษัทให้เช่ารถ รวมทั้งมีโรงพยาบาลหลายแห่งทั้งของราชการและเอกชนที่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสามารถใช้บริการได้ จึงเสนอให้จัดทำข้อมูล หมายเลขโทรศัพท์ของสถานที่สำคัญต่างๆ พร้อมแผนที่แสดงที่ตั้งให้แก่นักท่องเที่ยว

- **การบริหารจัดการ**

- (1) **พัฒนาบุคลากร**ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังตาล องค์การบริหารส่วนตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และประชาชนที่อาศัยและประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่เมืองโบราณเวียงกุมกาม ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (2) **จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก**ในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) **เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร** โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ
- (4) **จัดทำแนวทางการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก**ในแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ และเผยแพร่ไปสู่บุคลากรขององค์กรที่เกี่ยวข้อง
- (5) **ให้การสนับสนุนด้านการเงิน**แก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

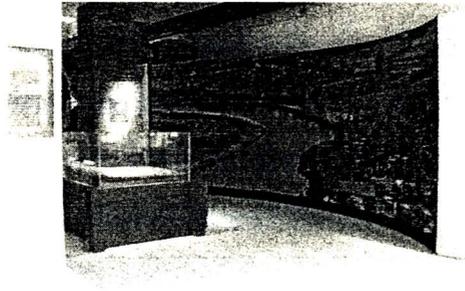
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจน ปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการ ธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษา แหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรมบุคลากร ระบบอินเตอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอ แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยว ผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ และลดค่าบริการสำหรับการไปท่องเที่ยวในช่วงนอก เทศกาล และให้ส่วนลดแก่ครอบครัวที่นำผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวด้วย เป็นต้น
- (4) ส่งเสริมการขาย โดยการจัดนิทรรศการแสดงผลเกี่ยวกับเวียงกุมกามในงานต่างๆ โดยเฉพาะในงานที่มีเป้าหมาย คือ ผู้สูงอายุ

7.3.2 หอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

7.3.2.1 สภาพปัจจุบัน หอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่เดิมเป็นอาคารศาลากลางจังหวัด เชียงใหม่หลังเก่า เป็นอาคารสองชั้นแบบโคโลเนียล มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสล้อมรอบสวน กลางแจ้ง ภายในอาคารเป็นโถงกว้าง เพดานสูง ภายในหอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ จัดแบ่ง พื้นที่อาคารด้านหน้าเป็นส่วนจัดแสดงนิทรรศการถาวร อาคารด้านหลังเป็นสถานที่จัดกิจกรรมทาง วัฒนธรรม นิทรรศการหมุนเวียน ห้องจำหน่ายของที่ระลึก ห้องนิทรรศการศิลปะล้านนา ห้อง สารสนเทศ และห้องภัณฑารักษ์ การจัดแสดงนิทรรศการถาวรแบ่งออกเป็น 15 ห้อง บริเวณชั้นล่าง มี 7 ห้อง ได้แก่ ห้องวิจิตรศิลป์ ซึ่งฉายเรื่องเชียงใหม่วันนี้ ห้องก่อนจะเป็นเมืองเชียงใหม่ ห้องอารย ธรรมสองลุ่มน้ำ ห้องสร้างบ้านแปงเมือง ห้องความสัมพันธ์กับภูมิภาค ห้องหกร้อยปีล่วงแล้ว และ ห้องสิ่งดีงามของเชียงใหม่ ส่วนชั้นบนแบ่งออกเป็น 8 ห้อง ได้แก่ ห้องประวัติอาคาร ห้องเจ้าหลวง เชียงใหม่ ห้องชีวิตริมฝั่งแม่น้ำปิง ห้องคนในเวียง ห้องคนนอกเมือง ห้องพระปกเกล้า ห้องสังคม เกษตรกรรม และห้องคนบนดอย ซึ่งแต่ละห้องใช้สื่อจัดแสดงที่ทันสมัยหลายอย่าง เช่น ป้ายคำ

บรรยาย ภาพโปร่งแสง ทึบแสง แผนที่ แผนที่ ศิลปวัตถุ หุ่นและฉากวิถีชีวิตจำลองขนาดเท่าจริง หุ่นจำลองขนาดเล็ก และสื่อระบบ โสตทัศนูปกรณ์ทั้งภาพและเสียงจัดแสดงให้มีบรรยากาศคล้ายของจริง โดยมีเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองเชียงใหม่แต่งกายพื้นเมืองคอยให้คำแนะนำ (อ้างอิง: <http://www.cmocity.com/historyhall01.html>) หอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ตั้งอยู่บนถนนพระปกเกล้าติดกับพระบรมราชานุสาวรีย์สามกษัตริย์ใจกลางเมืองเชียงใหม่ มีการเข้าถึงที่สะดวก มีรถโดยสารประจำทางผ่าน และมีป้ายบอกทาง หอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่อยู่ในความดูแลของเทศบาลนครเชียงใหม่

รูปที่ 1-7.27 หอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

7.3.2.2 การพัฒนาหอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

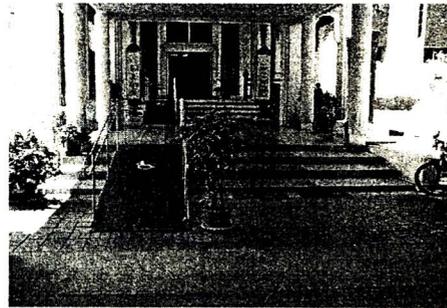
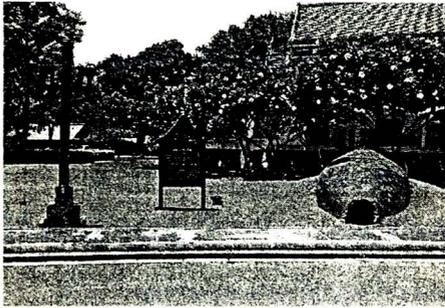
- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีป้ายบอกทางไปหอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ตั้งอยู่บนตำแหน่งต่างๆ ของเมืองเชียงใหม่แล้ว นักท่องเที่ยวสามารถเดินจากที่พักหรือใช้บริการรถโดยสารสาธารณะเดินทางไปยังหอศิลป์วัฒนธรรมได้
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
 - ที่จอดรถ เสนอให้ทำเครื่องหมายพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการที่บริเวณใกล้ทางเข้า – ออกของตัวอาคารในบริเวณหอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่
 - ทางเท้า ไม่มีทางเท้ารอบอาคารต้องใช้ร่วมกับรถ จึงเสนอให้ติดตั้งป้ายเตือนผู้ใช้รถให้ชะลอความเร็ว
 - ห้องสุขา เสนอให้ติดตั้งราวสำหรับพยุงตัวในห้องสุขา และก่อสร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ

- ทางเดินขึ้นอาคารและทางเดินภายในอาคาร เสนอให้ติดตั้งราวบันได ทางเดินขึ้นอาคาร สำหรับทางเดินชมนิทรรศการในห้องต่างๆ ควรมีป้ายเตือนผู้สูงอายุให้ระวังลื่นและระวังสะดุดเนื่องจากพื้นไม้เรียบและลิ้นทึบยังมีธรณีประตู
 - ที่นั่งพัก ควรจัดให้มีที่นั่งพักเพิ่มเพื่อให้ผู้สูงอายุได้นั่งพักเพื่อให้สามารถค่อย ๆ เยี่ยมชมห้องต่าง ๆ ในหอศิลป์วัฒนธรรมได้อย่างไม่เหนื่อยล้า
 - ป้ายสื่อความหมาย ควรเพิ่มป้ายสื่อความหมายเพื่อให้ผู้ชมได้รับความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ – การพัฒนาเมืองเชียงใหม่ โดยจัดทำทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ควรเพิ่มป้ายสื่อความหมาย และจัดนิทรรศการกลางแจ้งเป็นครั้งคราวที่บริเวณพื้นที่ว่างข้างอาคารหอศิลป์วัฒนธรรม
- (4) สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงหอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ ตั้งอยู่ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีสิ่งบริการหลากหลายประเภทให้เลือกใช้บริการ ทั้งที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก บริษัทนำเที่ยว รวมไปถึงสถานรักษาพยาบาลที่ผู้สูงอายุอาจต้องใช้บริการในเวลาฉุกเฉิน
- การบริหารจัดการ
- (1) พัฒนาบุคลากรของเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบหอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ และผู้ประกอบการกิจการค้าและให้บริการนักท่องเที่ยว ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
 - (2) เทศบาลนครเชียงใหม่จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
 - (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ

- (4) จัดทำแนวทางการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ และเผยแพร่ไปสู่บุคลากรขององค์กรที่เกี่ยวข้อง
 - (5) ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
 - (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรมบุคลากร ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
 - (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ และลดค่าบริการสำหรับการไปท่องเที่ยวในช่วงนอกเทศกาล และให้ส่วนลดแก่ครอบครัวที่นำผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวด้วย เป็นต้น

7.3.3 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

7.3.3.1 สภาพทั่วไป พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่เป็นที่จัดแสดงข้อมูลด้านต่างๆ เกี่ยวกับอาณาจักรล้านนา ทั้งด้านสภาพทางธรณีวิทยาและชีวิตรังสีคาร์บอน ภูมิประเทศและสภาพแวดล้อมของภาคเหนือ การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ และชาวลัวะชนเผ่าดั้งเดิมของภาคเหนือ รวมถึงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต พัฒนาการทางสังคม เช่น การเกษตร อุตสาหกรรม ความสัมพันธ์กับต่างชาติ ศิลปกรรมล้านนา ศิลปะล้านนา พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอยู่ในความดูแลของสำนักงานศิลปากรที่ 8 กรมศิลปากร ตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 มีรถโดยสารสาธารณะผ่าน และมีป้ายบอกทางบนถนนสายสำคัญบางแห่ง มีถนนอยู่ในสภาพดี

รูปที่ 1-7.28 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

7.3.3.2 การพัฒนาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ข้อเสนอให้เพิ่มป้ายบอกทางหรือป้ายแสดงที่ตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่ติดตั้งไว้ที่หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่เพื่อให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการชมแหล่งท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
 - ที่จอดรถ เสนอให้จัดทำเครื่องหมายแสดงที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการไว้บนช่องจอดรถที่ใกล้ทางขึ้นอาคารพิพิธภัณฑ
 - ทางเท้า ในบริเวณพิพิธภัณฑบางช่วงไม่มีทางเท้าต้องใช้ทางร่วมกับรถ จึงเสนอให้จัดทำป้ายเพื่อเตือนผู้ใช้รถให้ชะลอความเร็ว
 - ทางลาด บันไดทางขึ้นอาคารพิพิธภัณฑได้แบ่งพื้นที่ส่วนหนึ่งจัดทำทางลาดชั่วคราวด้วยพื้นไม้และมีราวโลหะซึ่งสามารถยกออกได้เมื่อต้องการใช้พื้นที่ ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีที่ควรนำไปประยุกต์ใช้กับอาคารอื่นๆ เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุและผู้พิการขึ้นบันไดได้โดยไม่ต้องมีการก่อสร้างสิ่งใหม่ที่อาจทำลายหรือลดคุณค่าของอาคารดั้งเดิมหรือโบราณสถาน
 - ที่นั่งพัก ข้อเสนอให้จัดที่นั่งพักเพิ่มเติม และอาจทดลองตั้งร้านขายเครื่องดื่มในอาคารพิพิธภัณฑเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีที่นั่งพักและใช้เวลาในพิพิธภัณฑนานขึ้น

- ป้ายสื่อความหมาย ในอาคารพิพิธภัณฑ์ที่มีป้ายสื่อความหมายทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษติดตั้งไว้ที่โบราณวัตถุทุกชิ้น แต่ตัวอักษรมีขนาดเล็กประกอบกับมีแสงสว่างน้อยซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการอ่านของผู้สูงอายุ ซึ่งควรจะมีการปรับปรุง
 - ห้องสุขา เสนอให้ก่อสร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการที่ลานจอดรถ
 - ร้านขายของที่ระลึก เสนอให้มีร้านขายของที่ระลึก ขายหนังสือ
 - ห้องปฐมพยาบาล เสนอให้มีห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้นพร้อมเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น หรือจัดให้มีผู้ยาสำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉิน
- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ควรปรับปรุงการนำเสนอและการสร้างบรรยากาศให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการ รวมทั้งมีสิ่งบริการอื่นๆ เพื่อให้ผู้เข้าชมใช้เวลาในพิพิธภัณฑ์นานขึ้นซึ่งจะช่วยให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่รวบรวมไว้ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติได้มากขึ้น
- (4) สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เชียงใหม่ ตั้งอยู่ในเขตเมืองเชียงใหม่ ไม่ไกลจากสิ่งบริการต่างๆ เช่น ที่พัก แรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก บริษัทนำเที่ยว รวมทั้งมีสถานรักษาพยาบาลให้ผู้สูงอายุใช้บริการในเวลาฉุกเฉิน
- การบริหารจัดการ
- (1) พัฒนาบุคลากรของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
 - (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
 - (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาน แก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว

เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับผู้สูงอายุ

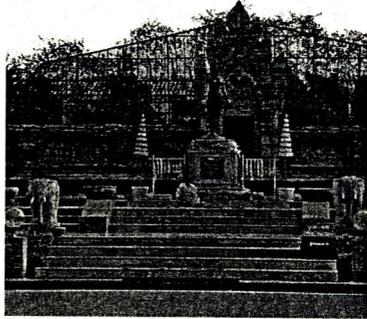
- (4) จัดทำแนวทางการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว สำหรับผู้สูงอายุ และเผยแพร่ไปสู่บุคลากรขององค์กรที่เกี่ยวข้อง
- (5) ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์กรที่ดำเนินการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจน ปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ไปยังผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษา แหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่าน สื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฟ็อกเก็ตบุคส์ ระบบอินเตอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอ แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยว ผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ และลดค่าบริการสำหรับการไปท่องเที่ยวในช่วงนอก เทศกาล และให้ส่วนลดแก่ครอบครัวที่นำผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวด้วย เป็นต้น

7.3.4 อนุสาวรีย์พระนางจามเทวี จังหวัดลำพูน

7.3.4.1 สภาพปัจจุบัน อนุสาวรีย์พระนางจามเทวี ตั้งอยู่กลางเมืองลำพูน ใกล้กับวัดพระธาตุศรีบุญไชย เป็นสถานที่ที่คนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวนิยมมาสักการบูชา เนื่องจากพระนางจามเทวีเป็นผู้ครองนครศรีบุญไชยองค์แรก ในสมัยของพระองค์อาณาจักรศรีบุญไชยมีความเจริญรุ่งเรืองมาก อนุสาวรีย์พระนางจามเทวีอนุสาวรีย์พระนางจามเทวีอยู่ในความดูแลของเทศบาลเมืองลำพูน

รูปที่ 1-7.29 อนุสาวรีย์พระนางจามเทวี จังหวัดลำพูน

7.3.4.2 การพัฒนาอนุสาวรีย์พระนางจามเทวี

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาบริเวณอนุสาวรีย์พระนางจามเทวีทำได้จำกัดมากเนื่องจากมีพื้นที่จำกัด จึงเสนอให้จัดทำป้ายสื่อความหมายเพิ่มเติม หรือจัดให้มีศาลาจิตรกรรมแสดงประวัติของพระนางจามเทวี และสถานที่สำคัญที่สร้างขึ้นในสมัยพระนางจามเทวี แต่จะต้องระวังไม่ให้เกะกะพื้นที่สำหรับจัดงานพิธีต่างๆ
- การบริหารจัดการ
 - (1) พัฒนาบุคลากรที่ดูแลบริเวณอนุสาวรีย์พระนางจามเทวี ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
 - (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
 - (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการ

ธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว

- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรมบุคลากร ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ และลดค่าบริการสำหรับการไปท่องเที่ยวในช่วงนอกเทศกาล และให้ส่วนลดแก่ครอบครัวที่นำผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวด้วย เป็นต้น

7.3.5 หอวัฒนธรรมนิทัศน์ จังหวัดพะเยา

7.3.5.1 สภาพปัจจุบัน หอวัฒนธรรมนิทัศน์เป็นพิพิธภัณฑ์ที่เกิดขึ้นโดยพระธรรมวิมลโมลี เจ้าอาวาสวัดศรีโคมคำ ซึ่งเป็นผู้ที่สนใจศึกษาประวัติศาสตร์และโบราณวัตถุของเมืองพะเยา และได้รวบรวมโบราณวัตถุของเมืองพะเยาไว้เป็นจำนวนมาก พระธรรมวิมลโมลีมีความตั้งใจที่จะจัดทำพิพิธภัณฑ์เพื่อจัดแสดงประวัติและโบราณวัตถุของเมืองพะเยาซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานราชการในการก่อสร้างอาคารสถานที่ ในอาคารมีการจัดแสดงประวัติศาสตร์ของเมืองพะเยา กวีานพะเยา และโบราณวัตถุต่างๆ โดยเฉพาะศิลาจารึกที่มีการแปลให้ผู้ชมเข้าใจในเนื้อหา หอวัฒนธรรมนิทัศน์ตั้งติดกับวัดศรีโคมคำริมกว๊านพะเยาซึ่งสามารถเดินทางเข้าถึงได้สะดวกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 มีป้ายบอกทาง แต่ไม่มีรถประจำทางผ่าน หอวัฒนธรรมนิทัศน์อยู่ในความดูแลของวัดศรีโคมคำ

รูปที่ 1-7.30 หอวัฒนธรรมนิทัศน์ จังหวัดพะเยา

7.3.5.2 การพัฒนาหอวัฒนธรรมนิทัศน์

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึง เสนอให้ติดตั้งป้ายบอกทางไปหอวัฒนธรรมนิทัศน์ที่ทำเรือริมกว๊านพะเยา และที่วัดศรีโคมคำ
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
 - ที่จอดรถ เสนอให้นำรถไปจอดที่ลานจอดรถหน้าวัดศรีโคมคำ หรือในวัดศรีโคมคำ โดยติดตั้งป้ายชี้แจงและบอกทางไปหอวัฒนธรรมนิทัศน์ไว้ที่หน้าวัดศรีโคมคำ
 - ทางเดิน เสนอให้ปรับปรุงทางเดินจากวัดศรีโคมคำมายังหอวัฒนธรรมนิทัศน์โดยเพิ่มความสะดวกและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ
 - ราวบันได ติดตั้งราวบันไดเพื่อให้ผู้สูงอายุใช้พยุงตัวเมื่อเดินขึ้นอาคารหอวัฒนธรรมนิทัศน์
 - ป้ายสื่อความหมาย เพิ่มป้ายสื่อความหมายให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษและติดตั้งในตำแหน่งที่เหมาะสม
 - ปรับปรุงการจัดแสดง เสนอให้มีการจัดแสดงนิทรรศการหมุนเวียน เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวที่เคยมาแล้วกลับมาอีก
- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว เพิ่มคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวโดยการปรับปรุงการจัดแสดงให้เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว เช่น มีห้องฉายวิดิทัศน์ฯ และเพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนพะเยา พร้อมเพิ่มป้ายสื่อความหมายให้ข้อมูลเกี่ยวกับศิลปวัตถุ
- (4) สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง เสนอให้จัดทำป้ายแสดงที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในเมืองพะเยา ติดตั้งไว้ที่ด้านหน้าของหอวัฒนธรรมนิทัศน์

- การบริหารจัดการ

- (1) พัฒนานุเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหอวัฒนธรรมนิทัศน์ ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

ผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกใน แหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

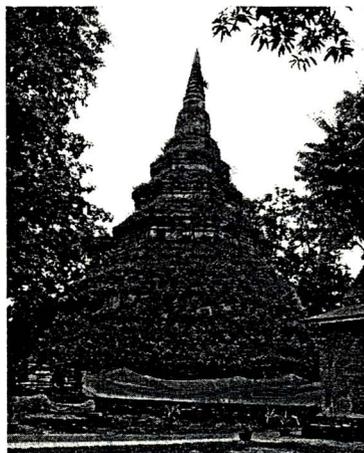
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรมบุคลากร ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ และลดค่าบริการสำหรับการไปท่องเที่ยวในช่วงนอกเทศกาล และให้ส่วนลดแก่ครอบครัวที่นำผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวด้วย เป็นต้น

7.3.6 เมืองโบราณเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

7.3.6.1 สภาพปัจจุบัน เมืองเชียงแสนเคยเป็นศูนย์กลางอาณาจักรล้านนาและมีความสำคัญเป็นเมืองหน้าด่านการค้ากับอาณาจักรข้างเคียง ในสมัยพระเจ้ากาวิละแห่งเมืองเชียงใหม่ถูกรื้อทำลายและทิ้งร้าง บริเวณเมืองโบราณเชียงแสนมีโบราณสถานจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นวัดร้างตั้งกระจายปะปนกับที่อยู่อาศัย ร้านค้า และสถานที่ราชการ ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของกรมศิลปากร จากตัวเมืองเชียงรายสามารถเดินทางมายังเมืองโบราณเชียงแสนได้โดยใช้ทาง

หลวงแผ่นดินหมายเลข 1 และแยกเข้าทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1016 บนเส้นทางมีป้ายบอกทาง และมีรถโดยสารประจำทางสายเชียงราย – เชียงแสนผ่าน

รูปที่ 1-7.31 เมืองโบราณเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

7.3.6.2 การพัฒนาเมืองโบราณเชียงแสน

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

(1) การเข้าถึง ปัจจุบันอยู่ในระดับที่ดี

(2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- รถบริการนำเที่ยวพร้อมมัคคุเทศก์ เสนอให้จัดรถบริการนำเที่ยวพร้อมมัคคุเทศก์ โดยให้นักท่องเที่ยวจองรถไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงแสน ซึ่งหลังจากเข้าชมพิพิธภัณฑสถานแล้วก็เที่ยวชมโบราณสถานต่างๆ โดยรถบริการนำเที่ยว
- ป้ายสื่อความหมาย เสนอให้เพิ่มป้ายสื่อความหมายทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อธิบายความเป็นมาของโบราณสถานต่างๆ ติดตั้งไว้ที่โบราณสถานทุกแห่ง รวมทั้งจัดทำเอกสารให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติของเมืองและโบราณสถานอย่างละเอียดจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจอย่างลึกซึ้ง และต้องการไปชมโบราณสถานเอง
- ห้องสุขา เพิ่มห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการ

- ทางเท้า เสนอให้จัดทำทางลาดที่ปลายทางของทางเท้าทุกแห่งในเมืองโบราณเชียงใหม่
- บันได ติดตั้งราวบันไดที่บันไดในอาคารสำคัญและโบราณสถานให้นักท่องเที่ยวขึ้นไปชมเพื่อเพิ่มความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ โดยใช้วัสดุที่แข็งแรงและใช้สีที่ไม่ลดความสวยงามของโบราณสถาน
- ที่นั่งพัก เสนอให้เพิ่มที่นั่งพักในโบราณสถานทุกแห่ง

(3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว เพิ่มคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวโดยจัดให้มีกิจกรรมเพิ่มขึ้น เช่น ที่พักแบบ Home Stay เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาในการเยี่ยมชมนานขึ้นและได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชาวเชียงใหม่ จัดสอนทำอาหารพื้นเมือง ทอผ้า ฯลฯ

(4) สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง จัดทำป้ายแสดงที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการการท่องเที่ยวในเมืองใกล้เคียง คือ เชียงรายแล้วติดตั้งไว้ริมทางเข้าใกล้สถานที่สำคัญในเมืองเชียงใหม่

- การบริหารจัดการ

- (1) พัฒนาบุคลากรขององค์กรที่เกี่ยวข้องในการดูแลโบราณสถาน สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวสูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ
- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกใน แหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

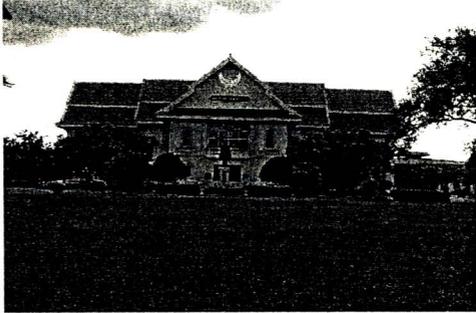
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวสูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวสูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว

- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฟ็อกเก็ตบุคส์ ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ และลดค่าบริการสำหรับการไปท่องเที่ยวในช่วงนอกเทศกาล และให้ส่วนลดแก่ครอบครัวที่นำผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวด้วย เป็นต้น

7.3.7 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน จังหวัดน่าน

7.3.7.1 สภาพปัจจุบัน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่านเดิมเป็น “หอคำ” หรือที่ประทับของเจ้าสุริยพงษ์ผริตเดช เจ้าผู้ครองนครน่าน สร้างขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2446 ลักษณะตัวอาคารก่ออิฐถือปูน ตกแต่งด้วยลายลูกไม้อ่อนช้อยสวยงาม บริเวณด้านหน้าพิพิธภัณฑสถานมีอนุสาวรีย์เจ้าสุริยพงษ์ผริตเดช ประดิษฐานอยู่ กรมศิลปากรได้รับมอบอาคารหอคำเพื่อใช้เป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดน่าน เมื่อปี พ.ศ. 2517 ใช้เป็นที่จัดแสดงโบราณวัตถุ ตลอดจนสิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปะ โบราณคดี และชาติพันธุ์วิทยาประจำท้องถิ่น ส่วนที่เป็นห้องจัดแสดงชั้นล่างจัดแสดงชาติพันธุ์วิทยาเกี่ยวกับล้านนา เช่น ลักษณะอาคารบ้านเรือนและเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน การทอผ้า และผ้าพื้นเมืองน่านแบบต่างๆ การสาธิตงานประเพณีและความเชื่อ เช่น การแข่งเรือ จุดบั้งไฟ สงกรานต์ และพิธีสืบชะตา เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการจัดแสดงชีวิตความเป็นอยู่และเครื่องใช้ของชนกลุ่มน้อย ในเมืองน่านรวม 5 เผ่า คือ ไทลื้อ ม้ง เย้า ถิ่น และผิตองเหลือง ห้องจัดแสดงชั้นบนเป็นการจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเมืองน่าน การสร้างเมือง และโบราณสถานที่สำคัญ รูปถ่ายโบราณ งานประณีตศิลป์ เครื่องใช้เงินตรา อาวุธ ศิลาจารึก เครื่องถ้วยชามที่ค้นพบในเมืองน่าน และห้องเก็บ โบราณวัตถุชิ้นสำคัญที่สุดของเมืองน่าน คือ “งาช้างดำ” ซึ่งเป็นปูชนียวัตถุคู่เมืองน่าน งาช้างดำนี้เป็นงาปลีเปลือกสีน้ำตาลเข้ม วดโคยรอบ 47 เซนติเมตร ยาว 97 เซนติเมตร ส่วนปลายมนมีอักษรธรรมล้านนาจารึกไว้โดยมี ภาษาไทยกำกับว่า "ถึงนี้หน้กหนึ่งหมื่นห้าพัน" หรือประมาณ 18 กิโลกรัม (อ้างอิง: www.rd.go.th/nan/60.0.html) พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน ตั้งอยู่ใจกลางเมืองน่าน ริมถนนสุริยพงษ์ซึ่งเป็นถนนสายหลักของเมืองน่าน ปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่านอยู่ในความดูแลของสำนักงานศิลปากรที่ 7 น่าน กรมศิลปากร

รูปที่ 1-7.32 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติน่าน จังหวัดน่าน

7.3.7.2 การพัฒนาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติน่าน

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติน่านตั้งอยู่ในตัวเมืองน่าน มีการเข้าถึงที่สะดวกและมีป้ายบอกทางทุกถนนสายสำคัญของเมือง
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ควรปรับปรุง ดังนี้
 - ที่จอดรถ เสนอให้จัดทำเครื่องหมายแสดงที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ ไว้ที่ลานจอดรถใกล้ทางขึ้นอาคารพิพิธภัณฑ์
 - ทางเท้า มีทางเท้าบริเวณด้านหน้าอาคารพิพิธภัณฑ์ ส่วนบริเวณทางเข้าพิพิธภัณฑ์ต้องใช้ทางเท้าร่วมกับถนนที่รถยนต์วิ่ง ซึ่งควรมีป้ายเตือนผู้ใช้รถให้ระวังคนเดินเท้า
 - ห้องสุขา เสนอให้สร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการที่ด้านนอกอาคารพิพิธภัณฑ์
 - บันไดทางขึ้นอาคารพิพิธภัณฑ์ เสนอให้ปรับปรุงโดยการติดตั้งราวบันไดสำหรับผู้สูงอายุสามารถจับพยุงตัวได้สะดวก
 - ทางเดินภายในอาคารพิพิธภัณฑ์ ทางเดินทั้งชั้นล่างและชั้นบนเป็นพื้นไม้เรียบ ควรมีป้ายเตือนให้ผู้สูงอายุระวังพื้นลื่น
 - ป้ายสื่อความหมาย เสนอให้ปรับปรุงป้ายสื่อความหมายให้มีขนาดตัวอักษรใหญ่ขึ้นเพื่อให้ผู้สูงอายุอ่านได้ง่าย

- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้พิพิธภัณฑ์นำผลการศึกษาค้นคว้า และข้อค้นพบใหม่ๆ มาจัดแสดงเพิ่มเติมในลักษณะนิทรรศการหมุนเวียนเพื่อดึงดูดให้ประชาชนที่เคยมาแล้วกลับมาเที่ยวอีก โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่น
- (4) *สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง* พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ น่านตั้งอยู่ในตัวเมืองน่าน ใกล้กับย่านกลางเมืองซึ่งเป็นแหล่งรวมสิ่ง บริการต่างๆ ทั้งที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก รวมทั้งสถาน รักษาพยาบาล ซึ่งผู้สูงอายุอาจจำเป็นต้องใช้บริการในยามจำเป็น

- การบริหารจัดการ

- (1) พัฒนาศักยภาพของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติน่าน และผู้ประกอบการ การค้าและให้บริการนักท่องเที่ยวใกล้เคียงให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว แบบ *Slow Tourism* การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการ ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกใน แหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อ ผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และ ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจน ปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษา แหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกอบรมบุคลากร ระบบอินเตอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอ แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยว ผู้สูงอายุ

- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ และลดค่าบริการสำหรับการไปท่องเที่ยวในช่วงนอกเทศกาล และให้ส่วนลดแก่ครอบครัวที่นำผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวด้วย เป็นต้น

7.4 ตัวอย่างการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิตชุมชน/ประเพณี/วัฒนธรรมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

7.4.1 ชุมชนวัดเกต จังหวัดเชียงใหม่

7.4.1.1 สภาพปัจจุบัน ชุมชนวัดเกต ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำปิงด้านตะวันออก ตรงข้ามกับตลาดต้นลำไยเป็นย่านการค้าดั้งเดิมของชาวจีนและชาวฝรั่ง ที่เคยรุ่งเรืองสูงสุดในยุคสุดท้ายของการค้าทางน้ำของเชียงใหม่ ร่องรอยของความเจริญในอดีตยังปรากฏให้เห็น คือมีอาคารบ้านเรือนที่งดงามโดดเด่นด้วยสถาปัตยกรรมอันทรงคุณค่าริมสองฟากถนนเจริญราษฎร์ อีกทั้งยังเป็นชุมชนที่มีทั้งวัดไทยพุทธ คือ วัดเกตการาม (ภายในวัดมีพิพิธภัณฑ์และอาคารเก่า) วัดซิกซ์ และ โบสถ์คริสต์ ตั้งอยู่ใกล้เคียงกัน การเข้าถึงชุมชนวัดทำได้สะดวกและมีรถโดยสารสาธารณะ (รถสี่ล้อแดง) ให้บริการ

รูปที่ 1-7.33 ชุมชนวัดเกต จังหวัดเชียงใหม่

7.4.1.2 การพัฒนาชุมชนวัดเกต

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว

- (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนวัดเกตตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เข้าถึงได้สะดวก ถนนมีสภาพดี มีรถโดยสารสาธารณะให้บริการ ทั้งนี้ควรปรับปรุงโดยเพิ่มป้ายบอกทางติดตั้งไว้บนถนนสายสำคัญในตัวเมืองเชียงใหม่ สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการจะไปเยี่ยมชม โดยการเดินเท้า โดยรถจักรยาน หรือโดยรถจักรยานยนต์

- (2) **สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ควรปรับปรุง ดังนี้**
 - **ทางเท้า** เนื่องจากบนถนนเจริญราษฎร์เป็นถนนแคบ จึงเสนอให้จัดทำทางเท้าริมถนนเจริญราษฎร์ด้านใดด้านหนึ่งให้มี ความกว้างอย่างน้อย 1.50 เมตรเพื่อเพิ่มความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
 - **ป้ายบอกทาง** เสนอให้ติดตั้งป้ายแสดงที่ตั้งของอาคารสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างในชุมชนไว้บนถนนเจริญราษฎร์
 - **ห้องสุขา** เสนอให้ก่อสร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการในบริเวณวัดเกต และสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในบริเวณใกล้เคียง
- (3) **คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้ดำเนินการปรับปรุงดังนี้**
 - **สนับสนุนให้เจ้าของอาคารเก่าที่ตั้งอยู่ริมถนนเจริญราษฎร์บูรณะซ่อมแซมอาคารเพื่อเป็นการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่า รวมทั้งเพิ่มรายได้แก่เจ้าของผู้ประกอบการ โดยใช้เป็นที่ตั้งร้านขายของที่ระลึก ร้านขายอาหารเครื่องดื่ม**
 - **ติดตั้งป้ายอธิบายประวัติความเป็นมาและคุณค่าของอาคารติดตั้งไว้ที่ด้านหน้าอาคารเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้**
 - **พัฒนาพื้นที่ริมแม่น้ำปิงด้านใกล้สะพานจันทร์สมด้านวัดเกตให้เป็นที่นั่งพักผ่อน มีท่าเรือนักท่องเที่ยว และร้านขายเครื่องดื่ม**
 - **สนับสนุนงบประมาณและวิชาการเพื่อการปรับปรุงพิพิธภัณฑ์ชุมชนวัดเกต ให้เป็นตัวอย่างแก่พิพิธภัณฑ์ชุมชนอื่นๆ**
 - **ฝึกอบรมนักเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนวัดเกต ให้ทำหน้าที่เป็นยุวมัคคุเทศก์ นำนักท่องเที่ยวชมอาคารและสถานที่สำคัญในชุมชน ซึ่งนอกจากจะเป็นการให้ความรู้และข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังเด็กและเยาวชนให้มีความตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนคุณค่าของอาคารและสถานที่สำคัญในชุมชน และมีรายได้จากการเป็นยุวมัคคุเทศก์**
- (4) **สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง จัดทำป้ายแสดงข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสิ่งบริการการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในเมืองเชียงใหม่ แล้วติดตั้งไว้ในบริเวณลานจอดรถในวัดเกต**

- การบริหารจัดการ

- (1) พัฒนาศูนย์การเรียนรู้และชุมชนวัดเกต ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาวัด เจ้าของหรือผู้ประกอบการอาคารเก่า คณะกรรมการชุมชน และเจ้าหน้าที่เทศบาลนครเชียงใหม่ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

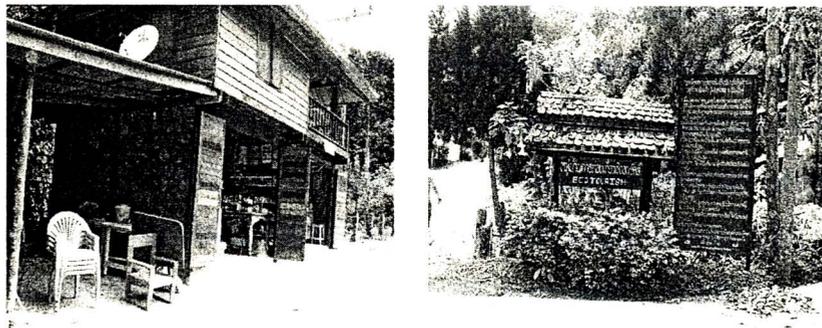
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ ทรานส์มิสส นิตยสาร ฝึกอบรมบุคลากร ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนาเพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ และลดค่าบริการสำหรับการไปท่องเที่ยวในช่วงนอกเทศกาล และให้ส่วนลดแก่ครอบครัวที่นำผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวด้วย เป็นต้น

7.4.2 ชุมชนบ้านแม่กำปอง จังหวัดเชียงใหม่

7.4.2.1 สภาพปัจจุบัน บ้านแม่กำปองเป็นหมู่บ้านเก่าแก่อายุมากกว่า 100 ปี บ้านแม่กำปองตั้งอยู่ในหุบเขามิถุนเขาล้อมรอบทั้งสี่ด้าน จึงมีทัศนียภาพที่สวยงาม มีอากาศเย็นสบายตลอดปีและหนาวจัดในช่วงฤดูหนาว ชาวบ้านบ้านแม่กำปองมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ส่วนใหญ่

ประกอบอาชีพทำเหมือง ปลุกกาแฟ และเก็บของป่า ในหมู่บ้านมีโรงไฟฟ้าพลังน้ำ บ้านแม่กำปองมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่จัดให้นักท่องเที่ยวได้ทำร่วมกับชาวบ้าน เช่น การเก็บใบชา เก็บใบเหมียง การทำเหมียง การทำยาสมุนไพร การปลุกกาแฟ ในหมู่บ้านมีที่พักแรมแบบ Home Stay ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้ร่วมชมการแสดงประเภทฟ้อน การแสดงดนตรีพื้นเมือง รวมทั้งร่วมกิจกรรมทำบุญตักบาตรในตอนเช้า การเดินทางเข้าสู่บ้านแม่กำปองใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1009 ซึ่งเป็นถนนที่ค่อนข้างแคบและคดเคี้ยว เป็นเส้นทางขึ้นเขาสูงชัน ไม่มีบริการรถโดยสารสาธารณะ

รูปที่ 1-7.34 บ้านแม่กำปอง จังหวัดเชียงใหม่

7.4.2.2 การพัฒนาบ้านแม่กำปอง

- การพัฒนาองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว
 - (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ข้อเสนอให้มีการบำรุงรักษาผิวจราจรให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนที่มักมีปัญหาดินทรุดบริเวณไหล่ทางซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้ใช้รถใช้ถนน
 - (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว บ้านแม่กำปองมีสิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างจำกัดเนื่องจากหมู่บ้านตั้งอยู่บนภูเขาและเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ จึงขอเสนอให้มีการปรับปรุง ดังนี้
 - ที่จอดรถ ปัจจุบันที่จอดรถมีจำกัดและไม่สามารถขยายได้เนื่องจากเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทั้งยังมีส่วนที่จะทำให้เพิ่มมลภาวะทางอากาศ จึงเสนอให้จัดให้คณะกรรมการหมู่บ้านจัดรถบริการรับส่งนักท่องเที่ยวโดยจัดให้มีที่รับฝากรถที่ชุมชนพื้นราบก่อนขึ้นภูเขาและใช้รถบริการของหมู่บ้าน

- ถนน – ทางเท้า ถนนในหมู่บ้านมีขนาดทางแคบและลาดชันสูง ไม่มีทางเท้า จึงเสนอให้ควบคุมจำนวนรถนักท่องเที่ยว และควบคุมความเร็วรถของประชาชนในหมู่บ้าน
 - ห้องสุขา เสนอให้สร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุไว้ที่วัด และอาคารอเนกประสงค์ของหมู่บ้าน นอกจากนี้ ให้บ้านที่ให้บริการ Home Stay ปรับปรุงห้องสุขาโดยการติดตั้งราวสำหรับพยุงตัวสำหรับผู้สูงอายุ
 - ป้าย เสนอให้จัดทำป้ายแสดงสิ่งที่น่าสนใจของหมู่บ้านและบริการที่มีอยู่ในหมู่บ้านติดตั้งไว้ที่วัด อาคารอเนกประสงค์ของหมู่บ้านและบริเวณที่จอดรถหน้าหมู่บ้าน
- (3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ควรเพิ่มทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศให้ชาวบ้าน เพื่อให้ชาวบ้านทำหน้าที่ให้ข้อมูลหรือนำชมสิ่งที่น่าสนใจในหมู่บ้านแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้ หรือ จัดทำเอกสารเป็นภาษาอังกฤษไว้แก่นักท่องเที่ยว
- (4) สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง ชุมชนใกล้เคียงที่มีสิ่งบริการการท่องเที่ยว คือ เมืองสันกำแพง ซึ่งตั้งอยู่ห่างออกไปประมาณ 15 กิโลเมตร และเมืองเชียงใหม่ ซึ่งตั้งอยู่ห่างออกไปประมาณ 45 กิโลเมตร และเป็นศูนย์รวมของสิ่งบริการต่างๆ จึงเสนอให้จัดทำข้อมูล หมายเลขโทรศัพท์ของสถานที่สำคัญต่างๆ พร้อมแผนที่แสดงที่ตั้งให้นักท่องเที่ยว
- การบริหารจัดการ
- (1) พัฒนาบุคลากรของบ้านแม่กำปอง ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ประกอบการธุรกิจการค้าและให้บริการแก่นักท่องเที่ยวให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
 - (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษานั่งดูบุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ
 - (4) จัดทำแนวทางการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ และเผยแพร่ไปสู่บุคลากรขององค์กรที่เกี่ยวข้อง
- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
 - (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ ทรทัศน์ นิตยสาร ฝึกเกิดบุคลส์ ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
 - (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ และลดค่าบริการสำหรับการไปท่องเที่ยวในช่วงนอกเทศกาล และให้ส่วนลดแก่ครอบครัวที่นำผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวด้วย เป็นต้น
 - (4) ส่งเสริมการขาย โดยการจัดนิทรรศการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับบ้านแม่กำปองในงานต่างๆ โดยเฉพาะในงานที่มีเป้าหมายคือผู้สูงอายุ

7.4.3 ชุมชนบ้านบ่อสร้าง จังหวัดเชียงใหม่

7.4.3.1 สภาพปัจจุบัน บ้านบ่อสร้างตั้งอยู่ในเขตอำเภอสันกำแพง เป็นหมู่บ้านที่ผลิตธมกระดาษสาที่สืบทอดกันมานาน ในชุมชนมีศูนย์อุตสาหกรรมการทำธมบ้านบ่อสร้าง ซึ่งเป็นสถานที่จำหน่ายและสาธิตการผลิตธม โดยนักท่องเที่ยวสามารถชมการผลิตได้ทุกชั้นตอน ตั้งแต่การทุดต้นสาเพื่อนำมาทำเป็นกระดาษสา โรงกลึงหัวธม โรงประกอบโครงธม โรงหุ้มธม โรงวาด ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถทดลองทำการผลิตได้ทุกชั้นตอน ยกเว้นการกลึงหัวธมซึ่งต้องใช้ทักษะและความเชี่ยวชาญ นอกจากการทำธมแล้ว บ้านบ่อสร้างยังมีการทำเครื่องเรือนไม้แกะสลักด้วย แต่ปัจจุบันมีผู้ผลิตน้อยมากแล้ว การเดินทางเข้าถึงบ้านบ่อสร้างทำได้สะดวกเนื่องจากมีรถโดยสารประจำทางผ่าน และมีป้ายบอกทางติดตั้งไว้บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1006 (เชียงใหม่ – สันกำแพง)

รูปที่ 1-7.35 บ้านบ่อสร้าง จังหวัดเชียงใหม่

7.4.3.2 การพัฒนาบ้านบ่อสร้าง

- การพัฒนาด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว
 - (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เสนอให้ปรับปรุงป้ายบอกทางโดยให้ระบุระยะทางและมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมทั้งติดตั้งป้ายบอกทางเพิ่มเติมบนถนนสายสำคัญที่เข้าสู่บ้านบ่อสร้าง
 - (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
 - ที่จอดรถ ปัจจุบันนักท่องเที่ยวจอดรถบริเวณริมถนนหน้าร้านขายของที่ระลึก ยกเว้นร้านค้าขนาดใหญ่บางแห่งจะมีพื้นที่สำหรับจอด

รถไว้ใช้ในบริเวณร้าน จึงเสนอให้ควบคุมการจอดรถริมถนนโดยให้จอดสลับวันคู่วันที่ รวมทั้งก่อสร้างลานจอดรถเพิ่มเติมบนพื้นที่ว่างในหมู่บ้านพร้อมจัดสิ่งบริการที่จำเป็น เช่น ห้องสุขา และป้ายแสดงที่ตั้งร้านค้าและสิ่งบริการในบริเวณบ้านบ่อสร้าง

- ทางเท้า เสนอให้ปรับปรุงทางเท้าให้อยู่ในสภาพดี มีผิวทางเรียบ และมีทางลาดที่ปลายทางเท้า และควบคุมการวางสินค้าและสิ่งของเกะกะบนทางเท้าริมสองฟากถนน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมร้านค้า วัด และสถานที่สำคัญในหมู่บ้านได้อย่างปลอดภัย
- ป้าย ติดตั้งป้ายแสดงที่ตั้งร้านค้า และสิ่งบริการต่างๆ ในบ้านบ่อสร้างไว้ที่ลานจอดรถ และริมถนนสายหลักในหมู่บ้าน
- ห้องสุขา เสนอให้สร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการที่บริเวณลานจอดรถของศูนย์อุตสาหกรรมท่าร่วม
- ที่นั่งพัก เสนอให้ก่อสร้างที่นั่งพักไว้ที่ลานจอดรถ ในวัด และริมสองฟากถนน

(3) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ควรเพิ่มทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศให้แก่ผู้ประกอบการค้ารายย่อย เพื่อให้ทำหน้าที่ให้ข้อมูลหรือแนะนำสิ่งที่น่าสนใจในหมู่บ้านแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้ หรือ จัดทำเอกสารเป็นภาษาอังกฤษไว้แก่นักท่องเที่ยว

(4) สิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง บ้านบ่อสร้างตั้งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวเป็นแหล่งรวมของสิ่งบริการต่างๆ ทั้งร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ที่พักแรม บริษัทนำเที่ยว ตลอดจนสถานรักษาพยาบาลที่ผู้สูงอายุอาจจำเป็นต้องใช้บริการในเวลาจำเป็น จึงเสนอให้จัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งสิ่งบริการต่างๆ พร้อมหมายเลขโทรศัพท์เพื่อเผยแพร่ต่อนักท่องเที่ยว

- การบริหารจัดการ

- (1) ศึกษานโยบายของบ้านบ่อสร้าง ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ประกอบการธุรกิจการค้าและให้บริการแก่นักท่องเที่ยวให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism การให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

ผู้สูงอายุ ตลอดจนการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (2) จัดทำคู่มือการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและเผยแพร่ไปสู่องค์กรต่างๆ ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แก่บุคลากรขององค์กรที่รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุ
- (4) จัดทำแนวทางการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ และเผยแพร่ไปสู่บุคลากรขององค์กรที่เกี่ยวข้อง

- การพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

- (1) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไปยังผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ โบรชัวร์ โทรทัศน์ นิตยสาร ฟ็อกเก็ตบุคส์ ระบบอินเตอร์เน็ต รวมถึงการสัมมนา เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ และลดค่าบริการสำหรับการไปท่องเที่ยวในช่วงนอกเทศกาล และให้ส่วนลดแก่ครอบครัวที่นำผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวด้วย เป็นต้น
- (4) ส่งเสริมการขาย โดยการแสดงสินค้าหรือ Road Show และมอบส่วนลดเพื่อกระตุ้นการซื้อ